

SYMBOL™ OF THE ADRIATIC.

BOL TOURIST BOARD

Faza #5

Akcijski plan razvoja turizma TZO Bol

Ovaj dokument predstavlja radnu verziju akcijskog plana, koji nije lektoriran niti grafički uređen za širu objavu, već služi za potrebe Općine Bol i Turističke zajednice Općine Bol . Nakon provedenog postupka kontrole od strane Turističkog vijeća i Skupštine TZO Bol te Općine Bol, i po potrebi dorade u dijelu sadržaja, dokument će se lektorirati i grafički pripremiti za objavu široj javnosti.

NARUČITELJ

Turistička zajednica Općine Bol
Porat bolskih pomoraca bb, 21420 Bol
www.tz.bol.hr
www.bol.hr

IZRAĐIVAČ

Poduzetnički centar Aktiva d.o.o.
za lokalni razvoj i poticanje poduzetništva
www.poduzetnickicentar-aktiva.com
pc.aktiva@gmail.com
+385 (0)95 904 4664

SADRŽAJ

1	Uvod	4
2	Rezultati istraživanja	7
	2.1. Opće stanje razvoja turizma u općini Bol	7
	2.2. Bolske litnje večeri	11
	2.3. Fokus grupe	13
3	Akcijski plan razvoja turizma	18
	3.1. Potencijalni izvori financiranja	34
	3.2. Vremenski plan provedbe aktivnosti	37
	3.3. Godišnji plan rada Turističke zajednice Općine Bol	41
4	Zaključak	49
5	Prilozi	51
	5.1. Popis tablica	51
	5.2. Anketa #1	52
	5.3. Anketa #2	56
6	Reference	58
	6.1. Strateški dokumenti	58
	6.2. Projekti	59

1 | UVOD

Turistička zajednica Općine Bol angažirala je Poduzetnički centar Aktiva kako bi napravio analizu poslovanja zajednice, ali i pregled stanja turističkog razvoja u destinaciji. Cilj tih aktivnosti je izrada akcijskog plana, odnosno konkretnog popisa zadataka koje je potrebno odrediti i odraditi kako bi se kreirale pozitivne dugoročne promjene u razvoju Bola kao turističke destinacije.

Ono što je posebno važno napomenuti u uvodu ovog dokumenta jest da ovo nije strategija razvoja turizma na području općine Bol - takav dokument, na opsežnih 180 strana, već postoji, ali nije primijenjen, odnosno, nije ni mogao biti primijenjen jer njegov ključni dio - akcijski plan, sadrži tek pet projekata (1. Luka otvorena za javni promet županijskog značenja, 2. Žičara Bol - Vidova Gora, 3. Uređenje plaža, 4. Izletničke, biciklističke i PP staze, 5. Rekonstrukcija kanalizacijske mreže i pročistač otpadnih voda) bez konkretnih smjernica i s upitnim očekivanim rezultatima projekata (primjerice, provedbom aktivnosti "Uređenje plaža" planira se zapošljavanje 20 osoba). Kod projekata (odnosno projektnih ideja) značajnih za unapređenje turističke ponude općine Bol navedena je primjerice i rekonstrukcija i nadogradnja dječjeg vrtića. Nesumnjivo je da se radi o važnom projektu za općinu Bol, ali nije važan u kontekstu unapređenja turističke ponude općine Bol. Dakle, radi se o jednom vrlo općenitom dokumentu koji opširno detektira postojeće stanje - postojeće resurse, turističke pokazatelje i drugo, kao i suvremene turističke trendove, međutim ne usmjerava rad Turističke zajednice Općine Bol na način da joj daje konkretne upute kako da ciljeve definirane samom strategijom i ostvari.

Zbog toga, ovaj dokument, koji upravo čitate, teži biti koncizan u prikazu potreba lokalne zajednice i turističkih dionika (rezultata provedenih ispitivanja koja su nužna da bi se stekao uvid u te iste potrebe, ali i želje), a opsežan u prikazu koraka koje je potrebno napraviti da se približimo zadovoljenju tih potreba.

Sam postupak analize poslovanja i stanja u razvoju bolskog turizma izgleda(o) je ovako:

Tablica 1 | Metodologija rada

ANALIZIRATI POSTOJEĆE STANJE	METODA	IDENTIFICIRANJE I ANALIZA PRIMARNIH I SEKUNDARNIH IZVORA PODATAKA potrebnih za izradu kvalitetne analize turističkog razvoja, potencijala i problema, na području općine Bol. Analiza stanja služi kao polazište za kreiranje razvojnih prioriteta.
	REZULTAT	Rezultat ove aktivnosti jest izrađeno izvješće koje se sastoji od sistematiziranih općih, turističkih i financijskih pokazatelja, te popratnih bilješki koje ukazuju na uočene probleme. Izvješće je dostupno na internetskoj stranici Poduzetničkog centra Aktiva na sljedećoj poveznici:

<http://www.poduzetnickicentar-aktiva.com/ocijeni-turizam-u-bolu/>

IDENTIFICIRATI KLJUČNE DIONIKE	METODA	DEFINIRANJE KLJUČNIH DIONIKA koji će aktivno sudjelovati u svim daljnjim koracima izrade akcijskog plana razvoja turizma. U izradi bilo kakvih razvojnih planova iznimno je važna informacija s terena - u procesu istraživanja, analize, sinteze i izrade samih planova. U svakom tom koraku planiramo uključiti lokalnu zajednicu.
	REZULTAT	Rezultat ove aktivnosti je definirana baza kontakata ključnih dionika u razvoju turizma općine, kako bi se ravnomjerno i ravnopravno uključili u izradu akcijskog plana razvoja turizma. Navedena baza usuglašena je s turističkim vijećem.
ODRŽATI TEMATSKE FOKUS GRUPE	METODA	POLUSTRUKTURIRANI SASTANCI (FOKUS GRUPE) s ključnim dionicima: hotelijerima, privatnim iznajmljivačima, ugostiteljima, pružateljima drugih turističkih usluga. U fokusnoj grupi očekujemo sudjelovanje od 6 do 12 sudionika kako bi grupa bila dovoljno mala da omogući svakom sudioniku mogućnost iznošenja stavova i mišljenja, a ipak dovoljno velika da bi se mogla razviti određena grupna dinamika.
	REZULTAT	Rezultat ovih sastanaka je detaljno izvješće o provedenim sastancima s pregledom ključnih problematičnih točaka turističkog razvoja s poveznicom na lokalni kontekst te popis prijedloga za unapređenje turističkog razvoja s označenim prioritetima. Zapisnike sa svih održanih tematskih fokus grupa možete pročitati na internetskoj stranici Poduzetničkog centra Aktiva na sljedećoj poveznici: http://www.poduzetnickicentar-aktiva.com/ocijeni-turizam-u-bolu/
ISPITATI JAVNO MIJENJE	METODA	ANKETNI UPITNICI za sve turističke dionike, ali i opću javnost. Ispitivanje javnog mijenja provodi se online i offline metodama, tijekom definiranog perioda vremena.
	REZULTAT	Rezultat ove aktivnosti je izvješće o provedenom istraživanju s pregledom strukture ispitanika, ocjenom stanja razvoja turizma na području općine kroz više parametara, pregledom ključnih stavova o budućem razvoju turizma na području općine kao i potreba turističkih dionika, kao i popisom prijedloga za unapređenje turističkog razvoja, s označenim prioritetima. Sažetke rezultata anketnih ispitivanja donosimo u ovom dokumentu, dok sažetak prijedloga pristiglih putem anketa možete pročitati na internetskoj stranici Poduzetničkog centra Aktiva na sljedećoj poveznici: http://www.poduzetnickicentar-aktiva.com/ocijeni-turizam-u-bolu/
IZRADITI AKCIJSKI PLAN RAZVOJA	METODA	IZRADA I REVIZIJA AKCIJSKOG PLANA TURISTIČKOG RAZVOJA , sinteza svih podataka prikupljenih putem fokus grupa i anketnog upitnika, izrada akcijskog plana, definicija konkretnih pokazatelja uspješnosti.
	REZULTAT	Rezultat je popis projekata i aktivnosti koje je potrebno poduzeti kako bi se unaprijedio turistički razvoj, usklađenih s relevantnim razvojnim dokumentima višeg ranga, a radi uspješnije prijave na različite potencijalne natječaje. Navedeni dokument upravo čitate.

PREZENTIRATI PRIJEDLOGE JAVNOSTI	METODA	PREDSTAVLJANJE PROVEDENIH ANALIZA I AKCIJSKOG PLANA naručitelju i javnosti te dorada sukladno zaprimljenim sugestijama i mogućnostima.
	REZULTAT	Rezultat je usvojen akcijski plan, spreman za početak rada na implementaciji predloženih rješenja i aplikaciju na natječaje.

2 | REZULTATI ISTRAŽIVANJA

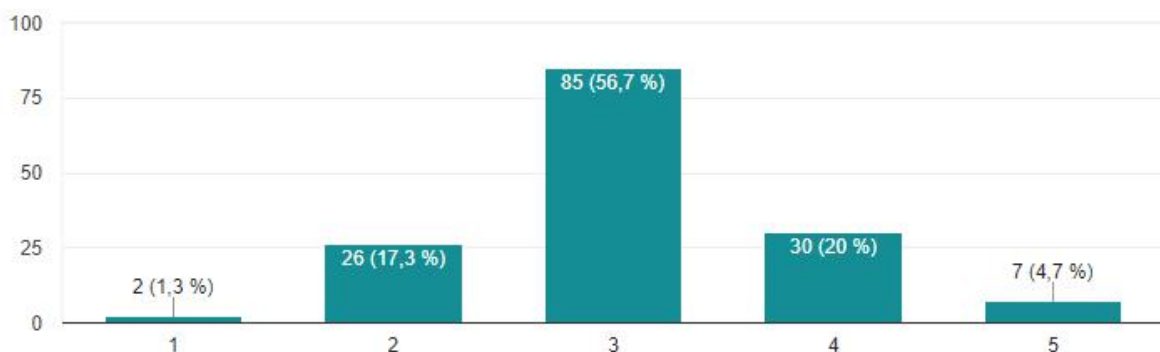
S ciljem kreiranja slike općeg stanja razvoja turizma u općini Bol, definiranja ključnih problema, potencijala i prijedloga za unapređenje razvoja turizma u navedenoj destinaciji, kreirana su dva anketna upitnika - prvi, opći, koji se sastojao od ukupno 12 pitanja te drugi, fokusiran na bolske litnje večeri, koji se sastojao od ukupno 7 pitanja. Sudjelovanje u anketnim istraživanjima je bilo anonimno (osim u slučaju kada su ispitanici svojevoljno unijeli podatke o email adresi te se na taj način identificirali, međutim podatci su poznati samo provoditeljima ispitivanja) i služilo je isključivo za analizu potreba i stavova lokalne zajednice o stanju i mogućnostima razvoja turizma na području općine Bol.

Upitnike je bilo moguće ispuniti u digitalnoj i tiskanoj verziji. Digitalna verzija bila je distribuirana putem mailing liste Turističke zajednice Općine Bol, potom na društvenim mrežama i internet stranici Poduzetničkog centra Aktiva. Tiskanu verziju anketa bilo je moguće ispuniti u uredu Turističke zajednice Općine Bol.

2.1. Opće stanje razvoja turizma u općini Bol

Opću anketu je popunilo ukupno 150 ispitanika, od čega 68% ispitanika ima direktne koristi od turizma u općini Bol, najčešće kroz iznajmljivanje smještaja, što daje uvid jednako u stavove onih koji su direktno uključeni u razvoj turizma, ali i onih koji od turizma nemaju direktne osobne koristi, ali na koje turizam svakako utječe. Na taj način, dobiveni rezultati oslikavaju realniju sliku stanja turizma u Općini Bol, uključujući perspektive različitih dionika, koji turizam promišljaju i subjektivno i objektivno.

Grafikon 1 | Opća ocjena razvoja turizma u općini Bol

IZVOR | Istraživanje, Poduzetnički centar Aktiva

Upitani da na skali od 1 (*jako loše*) do 5 (*izvrsno*) ocijene stanje razvoja turizma u općini Bol, ispitanici su trenutnom turističkom razvoju dali prosječnu ocjenu 3,1, što ukazuje na određeno nezadovoljstvo načinom i smjerom u kojem se turizam u ovoj destinaciji razvija, ali i na potencijal za napredak.

Opće stanje razvoja turizma na području općine Bol jedan je ispitanik/ca sažeo ovako, zapravo sažimajući stavove mnogih sudionika anketnog ispitivanja:

Smatram da je za Bol loša ovolika količina apartmana, ovolika količina turista i izletnika. Mislim da bi trebalo ići u smjeru kvalitete, a ne kvantitete gostiju. Mislim da je cijelo mjesto puno preizgrađeno i komercijalizirano. Prekrasna priroda je nestala, na svakom centimetru je neka intervencija, plaže su nestale, vidljive su samo tisuće ležaljki i kafići. Potreban je puno umjereniji pristup iskorištavanju prirode kako bi nešto ostalo djeci i unucima, ovim tempom će se sve pretvoriti u kioske, kućice, terase, ležaljke i kojekakve objekte svih mogućih namjena

Pitanje koje je uslijedilo postavljeno je kako bi se detaljnije razjasnilo koji su to specifični elementi kojima ispitanici nisu ili jesu zadovoljni, a kada se radi o turizmu u općini Bol. Ocjenama od 1 (*iznimno sam nezadovoljan/a*) do 5 (*iznimno sam zadovoljan/a*), ispitanici su ocjenjivali sljedeće karakteristike:

Tablica 2 | Ocjena elemenata turističkog razvoja općine Bol

	prosjek
Dostupnost turističkih informacija prije dolaska u destinaciju	3,3
Turistička signalizacija u destinaciji	3,2
Prometna dostupnost	3,0
Trenutna turistička ponuda	2,8
Prilagođenost turističke ponude turistima (npr, jezik, brošure...)	3,2
Broj plaža	4,1
Tematske plaže	2,9
Kulturni sadržaj	3,0
Sportski sadržaj	3,1
Ponuda izleta	3,5
Kvaliteta gostiju	2,7
Broj manifestacija	3,0
Kvaliteta manifestacija	2,6
Broj i kvaliteta stručnog turističkog kadra	2,8
Ponuda turističkog sadržaja u pred i post sezoni	2,1
Ponuda kvalitetnih suvenira	2,5
Dostupnost domaćih proizvoda	2,5
Kvaliteta ugostiteljske ponude	2,8
Zastupljenost autohtonih specijaliteta u restoranima	2,2

Prosječne ocjene za svaku od navedenih karakteristika, odnosno elemenata turističke ponude jesu nezadovoljavajuće, odnosno ispodprosječne. Najveću ocjenu (4.1) ispitanici su dali broju plaža na području općine Bol, dok su najmanju ocjenu (2.1) dali ponudi turističkog sadržaja u pred i post sezoni. Time se potvrđuje činjenica da Bol ima zadovoljavajuće i iznadprosječne prirodne karakteristike, dok je ograničavajući faktor za ostvarenje potpunog turističkog potencijala ljudski faktor. Ispodprosječne ocjene dobili su i: Zastupljenost autohtonih specijaliteta u restoranima (2.2), Ponuda kvalitetnih suvenira (2.5), Dostupnost domaćih proizvoda (2.5), Kvaliteta manifestacija (2.6), Kvaliteta gostiju (2.7), Trenutna turistička ponuda (2.8), Broj i kvaliteta stručnog turističkog kadra (2.8), Kvaliteta ugostiteljske ponude (2.8), Tematske plaže (2.9). Anketa upućuje na polagani gubitak identiteta upravo u stvarima koje simboliziraju destinaciju. Utvrđuje se i korelacija pada kvalitete usluge sa padom kvalitete gostiju. Rezultate svakako treba koristiti kao indikatore za kreiranje aktivnosti kojima će se oni unaprijediti, što je i učinjeno, kako ćete vidjeti u samom akcijskom planu.

Upitani da definiraju koju bi vrstu turizma trebalo razvijati u općini Bol, ocjenjujući ih na skali od 1 do 7 gdje je 1 najvažnija, a 7 najmanje važna vrsta specifičnog oblika turizma, ispitanici su ovako odgovorili:

Tablica 3 | Ocjena važnosti specifičnih oblika turizma

	prosjeak
Eko turizam	3,4
Nautički turizam	3,4
Avanturistički turizam	3,7
Gastro turizam	3,5
Ruralni turizam	3,5
Kulturni turizam	3,7
Obiteljski turizam	3,7
Zdravstveni turizam	3,4

IZVOR | Istraživanje, Poduzetnički centar Aktiva

Ispitanici drže da su za Bol podjednako važni avanturistički, kulturni i obiteljski turizam, nakon toga gastro i ruralni turizam, pa redom, eko, zdravstveni i nautički turizam.

Rezultati ne čude s obzirom na desetljeća turističke povijesti gdje je turizam glavniom bio orijentiran prvenstveno na ugošćivanje obitelji koje su uživale u toplom vremenu i prekrasnim plažama. Avanturistički turizam veže svoje uporište opet u prirodnim karakteristikama koje Bolu daju idealan surf poligon, interesantne šetačke i biciklističke staze u zaleđu, ronilačke pozicije i slične sadržaje. Ruralni turizam svoje korijene veže uz dugu i značajnu tradiciju uzgajanja prvenstveno vinove loze, a onda i maslina za proizvodnju maslinovog ulja uz spregu sa značajnom ribarskom baštinom.

S obzirom na to da je prevladavajući stav kako komunikacija različitih turističkih dionika s turističkom zajednicom nije na zadovoljavajućoj razini (što potvrđuju i rezultati održanih fokus grupa), jedno od

pitanja u anketnom ispitivanju bilo je i ono koje se odnosi na načine na koje TZO Bol može pomoći kako bi se turizam u Bolu razvijao kvalitetnije. Napominjemo kako je bilo moguće odabrati više odgovora, a ovdje predstavljeni prosjek čini ukupan udio odabira pojedinog odgovora u svim mogućim odgovorima.

Tablica 4 | U čemu TZO Bol može pomoći kako bi se turizam u Bolu razvijao kvalitetnije?

	prosjek
U povezivanju dionika turističke ponude	13,8%
U podizanju kvalitete usluge i proizvoda	16,1%
U implementaciji lokalnih proizvoda u turizam	16,1%
U umrežavanju s drugim turističkim zajednicama	11,3%
Donošenjem standarda, da možemo raditi po sličnim pravilima	12,5%
Edukacijama o potrebnim znanjima da povećamo konkurentnost	13,6%
Da osvijestimo naše mogućnosti i pokrenemo pozitivne promjene	14,7%
Nije nam potrebno ništa od navedenog	0,63%
Ostalo (<i>molimo upišite</i>):	1,27%

IZVOR | Istraživanje, Poduzetnički centar Aktiva

Ispitanici smatraju da Turistička zajednica Općine Bol kvalitetnijem razvoju turizma najviše može pomoći podizanjem kvalitete usluge i proizvoda te implementacijom lokalnih proizvoda u turizam. Nadalje, može pomoći pružanjem okvira kroz koji će se ostvariti komunikacija između dionika turističke ponude te informiranjem o novim prilikama i mogućnostima kojim bi potakla pokretanje pozitivnih promjena. Također, može provoditi edukaciju o potrebnim znanjima koja bi povećala konkurentnost destinacije. Vrlo mali broj ispitanika smatra da nije potrebno ništa od navedenog ili je dalo neki drugi prijedlog. Ovi rezultati jasno daju informacije o tome što se od Turističke zajednice Općine Bol u narednom periodu očekuje te bi trebali biti korišteni kao temelj u planiranju svih budućih godišnjih programa rada Turističke zajednice Općine Bol, a uvršteni su i u ovaj akcijski plan.

Najvažniji dio upitnika odnosio se na prijedloge za unapređenje razvoja turizma i turističke ponude na području općine Bol, o čemu ćemo detaljnije izvještavati u narednom poglavlju. Ovdje, donosimo pregled nekih od konkretnijih komentara i prijedloga ispitanika, navedenih u upitniku, a koji mogu poslužiti kao inspiracija za buduće turističke aktivnosti, razvoj turističkih sadržaja i usluga.

- × *Potrebno je stimulirati duži rad svih subjekata vezanih za turizam (ugostitelji, trgovine, tržnica, popratni sadržaji), a na neki način penalizirati one koji rade samo u špici sezone.*
- × *Naplata izletnicima sa brodova (Makarska itd) - ulaz na Zlatni rat kroz pristanak u luci Bol u smislu plaćanja fiksnog iznosa za pristanak po brodu.*
- × *Izmještanje trgovačkih lanaca iz centra (prednost trgovine koje prodaju lokalne proizvode i čiste namirnice - pazarić, ribarnica)*

- × *Napraviti tematske večeri kroz sezonu, povlačenje migavice, bojanje ribarske mreže branje maslina, branje grožđa...*
- × *Postaviti znakove kako bi turisti poštovali domicilno stanovništvo, njihovu kulturu, kako bi živjeli u skladu s običajima. Kako bi hodali pristojno obučeni i u dućan i u restoran.*
- × *Korisno bi bilo učenje jezika, pravila ponašanja i odijevanja, primjena tehnologija u turizmu, proučavanje primjera dobre prakse, sufinanciranje i organiziranje ciljanih studijskih putovanja*
- × *Favorizirati biološke načine uklanjanja komaraca koji sada postoje (pogledati u Bauhausu), jer se zasipavanjem otrova uništavaju i pčele i ptice koje jedu kukce i konačno to šteti i ljudima koji to udišu.*

IZVOR | Istraživanje, Poduzetnički centar Aktiva

Kako je vidljivo iz gore navedenih primjera koji ilustriraju stavove iznesene u anketama, ispitanici su zaista obuhvatno pristupili ispunjavanju anketa, promišljajući o različitim s turizmom povezanim temama te se ovim putem još jednom zahvaljujemo svima na njihovom doprinosu ovom procesu.

2.2. Bolske litnje večeri

U procesu analize stanja razvoja turizma na području općine Bol, pristiglo je mnogo komentara o tome kako je potrebno posebnu pažnju posvetiti bolskim litnjim noćima. Upravo zato, kreirali smo dodatni upitnik kojim smo kratko, ali koncizno željeli dobiti informacije o tome što konkretno treba unaprijediti kod ove manifestacije kako bi ona najbolje odražavala potrebe i želje lokalne zajednice, a opet predstavljala kvalitetan sadržaj za turiste. Odmah ćemo napomenuti kako turisti generalno iskazuju pozitivne reakcije na ovu manifestaciju (što je potvrđeno i ispitivanjima koje je prethodnih godina provela Turistička zajednica Općine Bol), međutim prostora za napredak uvijek ima, posebice ukoliko značajan broj sudionika bolskog turizma smatra da je napredak zaista i potreban.

U nastavu stoga donosimo sažetak rezultata ovog anketnog upitnika, s fokusom na konkretnim načinima na koje se manifestacija Bolska litnja noć može unaprijediti. Ispitanici su samu manifestaciju ocijenili zaista ispodprosječnom ocjenom od 2,53, što je indikativno samo po sebi. Iz niza negativnih komentara (ali svakako očekivanih, jer je motivacija za ispunjavanje ovakvih anketa rijetko pohvala, a primarno potreba za promjenom), rezimirali smo one usmjerene na konstruktivne prijedloge, a u kontekstu unapređenja gastronomske ponude same manifestacije. Prijedlozi su sažeti na sljedeći način:

- #1 Ukinuti potpuno gastronomski aspekt manifestacije
- #2 Samo autohtona ponuda - lokalne namirnice
- #3 Povećati zastupljenost domaćih proizvođača vina, ulja, sira, meda, varenika...
- #4 Prilagoditi cijene hrane
- #5 Prilagoditi cijenu najma štandova
- #6 Organizirati tematske večeri (*večer posvećena janjetini, večer posvećena srdeli, večer posvećena vinu...*)
- #7 U organizaciju uključiti bolsku udruhu ugostitelja
- #8 U organizaciju uključiti stare Boljane koji baštine tradicionalna domaća jela

- #9 Postojeću ponudu prilagoditi (*uštipci sa pršutom i mladim sirom, palačinke sa bračkom škutom, bolske pršurate..*)
- #10 Ukinuti prodaju kremastih kolača zbog uvjeta čuvanja tih kolača (*umjesto toga cviti, rafioli, hrpačuša, bračka torta..*)
- #11 Uključiti u ponudu prehrambene i druge proizvode koji se mogu kupiti kao suvenir (*med, bilje...*)
- #12 Dislocirati štandove (*maknuti ih s puta, staviti ih na više mjesta po Bolu da se smanje gužve i navala na par štandova*)
- #13 Svaki tjedan omogućiti drugom restoranu da prezentira svoju ponudu

Na pitanje o tome kako se može unaprijediti glazbeni aspekt manifestacije Bolska litnja noć, ispitanici su odgovorili sa sljedećim prijedlozima:

- #1 Klape i zborovi kao dominantni izbor glazbe
- #2 Tematske večeri
- #3 Nabaviti ili iznajmiti kvalitetniji razglas
- #4 Raznolikija ponuda izvođača
- #5 Izmjestiti pozornicu ili je potpuno ukinuti
- #6 Prilagoditi izvođače strancima
- #7 Produljiti vrijeme glazbenih nastupa
- #8 Uskladiti se s okolnim restoranima i barovima (*da se ne miješaju zvukovi*)
- #9 Življa i zabavnija glazba

Konačno, upitani da navedu kako se može unaprijediti opći dojam manifestacije, ispitanici su predložili:

- #1 Vraćanje starih igara (*potezanje konopa, obaranje ruke, penjanje na konop...*)
- #2 Angažirati profesionalne animatore
- #3 Zabraniti prženje
- #4 Zabraniti prodaju plastičnih igrački
- #5 Bolje oglašavanje na engleskom jeziku
- #6 Unificiranje izgleda prodavača (*primjerice, mornarske majice*)
- #7 Unificiranje izgleda štandova (*ograničiti reklamne suncobrane*)
- #8 Ponuditi popratni kulturni sadržaj
- #9 Kreiranje vizualnog identiteta manifestacije
- #10 Primijeniti ekološke principe (*zero waste, ekološka ambalaža i pribor za jelo, bez plastičnih vrećica, čaša, slamki...*)
- #11 Kreirati više sjedećih mjesta
- #12 Proširiti priču na više lokacija tj. malih trgova
- #13 Promjena termina održavanja (*vikendom umjesto srijedom*)

Iz pristiglih i gore navedenih prijedloga, jasno je da su pojedini prijedlozi oprečni (primjerice fokusirati se istovremeno i na klape i na glazbu koja je poznata strancima) - no, većina ispitanika ipak se slaže kako bi Bolske litnje noći trebale biti događaj koji promiče i predstavlja lokalnu tradiciju - i u glazbi, i u gastronomskoj ponudi i u dodatnim sadržajima. Sve gore navedeno, jednostavne su i jasne

smjernice za prilagodbu pravilnika o dodjeljivanju koncesija za manifestaciju te za samu organizaciju. Više o tome slijedi u sljedećem poglavlju.

2.3. Fokus grupe

U sklopu procesa analize stavova i potreba lokalne zajednice kao i ključnih dionika, organizirane su tri fokus grupe. Radi se o metodi istraživanja koja se koristi kako bi se dobila kvalitativna saznanja o stavovima, mišljenjima, percepcijama i iskustvima sudionika, pod vodstvom moderatora. Glavni cilj fokus grupa je omogućiti dublje razumijevanje mišljenja i stavova sudionika, kao i otkrivanje skrivenih ili nedostupnih aspekata putem interakcije i dijaloga među sudionicima.

Fokus grupe održane su u Centru za kulturu Bol, sljedećom dinamikom:

30.3.2023.	fokus grupa za ugostitelje
20.4.2023.	fokus grupa za iznajmljivače
10.5.2023.	fokus grupa za opću javnost

U fokus grupama sudjelovala su ukupno 33 sudionika, a svaka je trajala prosječno 2 sata. U nastavku donosimo sažetak održanih fokus grupa, sukladno tematskim područjima o kojima se raspravljalo. Ovdje napominjemo kako se tekst u nastavku odnosi isključivo na sažeti prijenos informacija prikupljenih na fokus grupama, bez dodatnih pojašnjenja i razjašnjenja - dakle, radi se isključivo o stavovima i mišljenjima sudionika fokus grupa, a ne o činjeničnom stanju.

Smještajni kapaciteti

Iznajmljivači smatraju da su jako oštećeni, u kontekstu kategorizacije objekata (zvjezdica) - objekti sa 4 zvjezdice u inozemstvu, niža su klasa nego objekti sa 3 zvjezdice u Hrvatskoj. Velika je razlika u percepciji gosta prilikom bukiranja smještaja, zbog čega su te zvjezdice ipak značajne. Ovom problemu može se doskočiti na nekoliko načina: primjerice, većina apartmana u Bolu je 2+1, 2+2, pa ako se smanji broj ljudi u apartmanu, mogao bi se zadovoljiti broj kvadrata po osobi, a da bi se dobila dodatna zvjezdica. Ovo je ključno, smatraju sudionici fokus grupe - treba motivirati iznajmljivače da podignu kvalitetu tako što će smanjiti broj gostiju. Također, kad bi Turistička zajednica Općine Bol olakšala iznajmljivačima postupak dobivanja više zvjezdica, to bi iznajmljivačima dosta pomoglo. Primjerice, da TZO Bol organizira dolazak procjenitelja, istovremeno za više iznajmljivača. Također, strašno je da ne postoji nikakav sustav kontrole - primjerice je li apartman uopće prikladan za iznajmljivanje, kakva je posteljina i slično.

Iznajmljivači smatraju i kako bi bilo dobro uvesti nagrađivanje iznajmljivača koji imaju odlične recenzije. Kao privatni iznajmljivač, sudionica fokus grupe se osjeća kao otok sama za sebe, nitko ju ne kontaktira, nema nikakvu interakciju s turističkom zajednicom. Generalno smatraju kako je komunikacija Turističke zajednice Općine Bol i iznajmljivača nedovoljna. Jedan od glavnih problema je nepostojanje izvora informacija za goste. Rješenje vide u, primjerice, brošuri, sa sadržajima, što da vide, gdje da idu, što mogu kupiti. Jednu takvu brošuru bi Turistička zajednica Općine Bol trebala iskoristiti kao alat za podizanje kvalitete usluga. Takva brošura ne bi trebala uključivati sve ponuditelje usluga, nego samo one kvalitetne.

Smatraju kako se Bol ne treba i ne smije širiti, nego da se postojeće mora unaprijediti. Ako je apartman sad 70€, a uloži se oko 10.000,00€ za povećanje kvalitete i onda dolazi i do povećanja cijene. Tako će se povećati kvaliteta, prihodi, a smanjit će se pritisak na infrastrukturu.

Hotelijeri su iskazali spremnost na suradnju jedni s drugima, kroz organizaciju i realizaciju popratnih sadržaja kakvih nedostaje svima u Bolu - primjerice izleta, lokalnih sadržaja (folklornih nastupa, lokalne gastronomije i slično). Posebno su istaknuli problem manjka lokalnih vodiča - smatraju kako treba osposobiti još minimalno jednog vodiča u Bolu jer je bolje da postoji netko u Bolu tko goste može provesti i uputiti u neke stvari o povijesti, tradiciji ovog područja i slično. Kao i privatni iznajmljivači, smatraju kako se suradnja s turističkom zajednicom mora bitno unaprijediti - podrška Turističke zajednice Općine Bol treba im na način da bude posrednik u kontaktu s ponuditeljima sadržaja, da organiziraju primjerice ture, degustacije i slično.

Ugostiteljska ponuda

Sudionik fokus grupe raspravu započinje usmjeravanjem pažnje na financiranje putem različitih natječaja - primjerice kroz suradnju s LAG-om i drugim institucijama. Smatra da mnogi ugostitelji, a ni drugi turistički dionici, nisu upoznati s mogućnostima razvoja poslovanja putem dostupnih fondova. Primjerice, ako netko provodi projekt jer je osigurao sredstva preko natječaja, zašto ne bi ta znanja i iskustva prenio na druge ugostitelje, da se ne troše svaki pojedinačno na proučavanje natječaja, propisa, pravilnika. Nedostaje informacija o tome što je moguće, kako se projekti mogu pripremati i provoditi, čak u malo vremena. Udruga, o čijem osnivanju se najviše razgovaralo, bi mogla biti ta koja organizira i dijeli te informacije, okuplja ugostitelje i potiče komunikaciju među njima, na bilo koji način. Temeljem ciljeva udruge, Poduzetnički centar može biti taj koji udругu savjetuje i prati u educiranju i natječajima. Ta udruga bi trebala imati jednu zaposlenu osobu koja bi bila administrativni tajnik, koji će moderirati pitanja koja ugostitelji imaju i davati im odgovore.

Jedan od problema o kojem se najviše raspravljalo jesu bolske litnje večeri. Smatraju da bi trebale biti drugačije organizirane. To bi trebala biti jedna priča o Bolu: slajdovi na zgradi čitaonice, o kulturnoj ponudi općine Bol. Na bini ne bi pjevali engleske pjesme, nego klape, kola, fokus mora biti stavljen na domaće, tradicionalno, narodne nošnje, da se vidi kulturna baština Bola i Hrvatske. Prodavači na štandovima bi trebali biti uniformirani kao ribari. Svi koji rade bi trebali imati sanitarnu knjižicu. Ne mogu se tamo pojavljivati oni koji se ne bave ugostiteljstvom. Standardi higijene nisu na razini. Proizvodi bi trebali biti u nekim kartonskim kutijama, ne plastičnim, da se obrati pozornost na ekologiju. Treba angažirati cure da prošetaju Bolom, u tradicionalnim bolskim nošnjama. Generalno, treba se predstaviti kulturna ponuda Bola u toj jednoj večeri.

Raspravljalo se i o natječaju za koncesije na bolskim litnjim večerima koji se uobičajeno raspisuje početkom lipnja, do kada treba definirati uvjete za održavanje same večeri - tko može i što nuditi na tim štandovima, kako definirati uvjete za one koji će se prijaviti. Prednost bi trebali imati, smatraju pojedini sudionici fokus grupe, lokalni ugostitelji koji već imaju svoje objekte. Drugi sudionik fokus grupe se slaže, ali smatra da to treba biti objedinjeno kroz jednog predstavnika u samoj turističkoj zajednici, zato predlažu osnivanje udruge, da ta udruga bude posrednik u tom procesu. Ključno je pronaći osobu koja će biti predstavnik te udruge, tko će skupljati ideje ugostitelja, koji će koordinirati

sve članove, planirati i provoditi aktivnosti, biti kontakt osoba prema institucijama. To treba biti netko tko će dobro razumjeti i pravna pitanja, administraciju i slično. Udruga bi trebala organizirati različite edukacije, primjerice o praćenju troškova.

Mnogo se raspravljalo i o produženju turističke sezone. Sudionici fokus grupa nisu sigurni da će se ugostitelji složiti oko rada van sezone jer ih puno nema unutarnje prostore nego samo terase. Zadnje tri godine kontinuirano radi samo jedan restoran. Ugostitelji su za to da se organiziraju manifestacije u pred i post sezoni, u lipnju ili u rujnu. Problem je zima, pa se tijekom zime mogu organizirati različite edukacije - npr. sommelier, tartari, i drugo. Cijela zima je sezona kiselih krastavaca, pa zašto ne organizirati sparivanje menija s vinom i slično. Opcija je i studijsko putovanje, da se vidi što drugi rade, a ne da uvijek isti kuhari gostuju u Bolu, i pokazuju već viđeno. Pojedini sudionici smatraju da su svi ispred njih 10 godina. Smatraju i da treba organizirati advent u Bolu, da se dovede 500 ljudi u Bol, na posebnu manifestaciju. Treba vansezonski period popuniti sadržajem, da barem Bračani dolaze na neke zabave, čak ne iz financijske koristi ugostitelja, nego radi šušura. Da ima više ljudi, radilo bi i više restorana.

Sudionik fokus grupe napominje da gastro ponuda može i mora bolje popratiti crosseve i utrke koji se održavaju prije i poslije sezone. Postoje određeni termini van sezone koje mogu popratiti (Uskrs, praznik rada, Tijelovo...). Tu postoji potencijal da se nešto napravi. To su termini kad ima ljudi i kad treba neke priredbe odraditi, kombinirati i sport i ugostiteljstvo i kulturu i tako dalje. Nemojmo se naprezati u terminima kad nema efekta. Treba napraviti plan za termine kad se isplati ulagati i truditi. Turistička zajednica Općine Bol to mora popratiti marketinški tako da ljudi znaju i da dolaze. Ima i drugih manifestacija koje treba ispratiti na neki način. Svakoj postojećoj manifestaciji treba dodati gastronomski aspekt i doživljaj.

Zlatni rat

Bol ima jednu veliku prednost i prokletstvo - Zlatni rat. Treba sagledati što se promijenilo u kontekstu turističkih trendova. Davno su plaže i more bile nove, egzotične. Danas je taj koncept puno širi. Veliki broj suvremenih gostiju uopće ne zanimaju more i sunce. U osamdesetima je Bol bio pun turista koji Zlatni rat nisu ni vidjeli, nego su tu bili radi kulturnog sadržaja.

Jedan od krucijalnih problema je prenapučenost plaže Zlatni rat. Što napraviti da nam dolazi bitno manje i drugačija struktura ljudi na samu plažu? U špici imamo 2500 izletnika, to je previše. Oni su bitni samo brodovima i vlakiću, nitko od njih ništa nema. Ne potroše ništa skoro, svi zajedno u Bolu ostave 1.000,00 eura. Najveći promet na Zlatnom ratu je u periodu kad su izletnici tu, ali to nije od njih, nego od ostalih gostiju. Ostave tone smeća. Nitko im ne može zabraniti dolazak. Drugi smatraju kako se to može dobro regulirati. Lučka uprava to mora detektirati kao problem i onda nešto poduzeti. Veliki je lobi u pitanju, brodari imaju svoje lobiste i ne žele propustiti priliku za ogromnu zaradu.

Zlatni rat treba hitno zaštititi, proglasiti zaštićenim na neki način, kako bi se smanjio pritisak na plažu. Treba ga izdvojiti kao posebnu vrijednost kako bi se smanjio broj posjetitelja i negativan učinak na plažu. Zlatni rat je već definiran kao značajni krajobraz još sredinom prošlog stoljeća, ali to nema nikakav efekt u provedbi jer nema definiranih uvjeta korištenja, ograničenja i slično. Stručne službe bi trebale definirati program zaštite temeljem svojih kvalifikacija u relevantnom području. Na drugim

lokacijama na svijetu ograničen je pristup gostima nakon određenog broja. Postavljeni su kriteriji i ti kriteriji se poštuju, a primjera imamo i u Hrvatskoj, npr. Nacionalni park Krka.

Još jedna stvar je bitna kod Zlatnog rata - vjenčanja na plaži. Ima jedna agencija koja to radi, ali nije još dovoljno razvijeno. To je ogromni potencijal i nešto o čemu se može razmišljati.

Kulturni i sportski sadržaji

Većina gostiju u Bol dolazi radi plaže, a ne kulturnih sadržaja - jer ni ne znaju da postoji. Nema informacija o različitim sadržajima na samoj stranici niti se oni aktivno promoviraju na web stranici i drugim kanalima. Gost tako ne može isplanirati svoj boravak, da mu bude sadržajan i kvalitetan. Pitanje je i radnog vremena, primjerice muzeja u samostanu. To treba unaprijed biti poznato, da to postoji u Bolu, da postoji radno vrijeme. Na internet stranici Turističke zajednice Općine Bol nema sadržaja o samostanu, generalno nedostaje jako puno sadržaja na stranici. Što se promovira vani, a što kod nas?

Trebali bi imati postavljena velika događanja koji će predstaviti Bol kakav oni žele da bude, a sve drugo će biti nuspojava, jer se time ne stvaraju turističke brojke, nego se dopunjuju. Zašto Bol u odnosu na sve druge tone? Gdje je naš identitet? Zašto bi ovdje doveli Dubrovnik (s obzirom da je predloženo da se dovedu predstave s Dubrovačkih ljetnih igara), neka Bol bude Bol. Sve ovo drugo, vezano za kulturu, je nadopuna, dobrodošla, ali nije ključna za turizam u Bolu, smatraju sudionici fokus grupa.

Kao primjer sadržaja koji će privući ljude naveden je Jelsa trail, na kojem je bilo je 500 prijavljenih, usred travnja. Netko je došao na jedan dan, netko na dva, netko je doveo pratnju. Skupilo se 1000 ljudi usred travnja, na nekoliko dana. Treba i tome pružiti priliku. Turistička zajednica Općine Bol treba uspostaviti kontakte s različitim sportskim organizacijama, da bi došli tu. Svaki taj događaj se mora jako dobro marketinški iskoristiti da bi se od njega dobilo mnogo više od samih dolazaka turista, financija i slično. Vidljivost je jako važna. Šteta je ne iskoristiti svaku priliku za promociju.

Smisao je da oni koji se bave nekim područjem - ugostiteljstvom, sportom, kulturom, budu ti koji će usmjeriti rad turističke zajednice, a ne da Turistička zajednica Općine Bol koja nema nužno sva ta znanja i iskustva bude sama u planiranju i promišljanju sadržaja. No, napominju, ako odlučimo i uspijemo uz najbolju volju i sreću i nešto organizirati van sezone, ne može se dogoditi da se sredinom travnja ili početkom svibnja kopa nasred Bola. Zato treba u promišljanju turističkog razvoja povezati i lokalnu samoupravu.

Ostalo

Povela se rasprava oko lokalnog vodiča - iako je to privatni biznis, bilo bi dobro kad bi lokalna samouprava ili Turistička zajednica Općine Bol potaknula nekog da se za to specijalizira. Možda bi bio dobar korak da se u osnovnim i srednjim školama počne govoriti o tome da je i to jedna opcija (samo)zapošljavanja pa da nekoga motivira da svoje školovanje i karijeru razvija u tome. Čak i hotelima odgovara da angažiraju nekoga izvana, a ne unutar svojih hotelskih kapaciteta.

Važno je i pitanje prometne povezanosti. Sudionici smatraju da je goste iz Splita potrebno motivirati da dođu u Bol. Za to su nam potrebne kvalitetne prometne i pomorske veze. A to je također u našoj moći. Kako je Hvar to riješio? Njihove općine i turističke zajednice su pohodile sve prijevoznike ne bi li potaknuli veću povezanost. Tako bi i Bol trebao. Hvarani imaju 8 linija trenutno, a u sezoni 24, jer su tako ispregovarali. Ni autobusne linije nisu normalne i prikladne za ovakvu destinaciju.

Nadalje, sudionici ističu kako javni trg ne postoji u Bolu - sva javna mjesta su na neki način devastirana ili okupirana od drugih subjekata, npr. Varadero. Potrebna su mjesta odmora, druženja i susreta. Kad se općina navikne na najmove svih koji te prostore koriste, teško ih se odreći. Zato treba osmisliti neku pozornicu koja bi ponekad služila kao javni prostor povremeno. Potrebno je dodati i mnoštvo komunalnih klupa. Nema se gdje sjesti.

Informiranje i umreženost

Turistička zajednica Općine Bol mora organizirati niz sastanaka nakon turističke sezone sa svim ključnim dionicima, kako bi se naredna sezona mogla planirati kvalitetnije i drugačije.

Nemamo ni biciklističke staze reklamirane. Ni planinarske staze. A to je sve sadržaj koji privlači goste prije i poslije sezone. Od Turističke zajednice Općine Bol sudionici fokus grupa očekuju da to uredi. Kroz Bol se mora reklamirati i Muzej uja u Škripu i Blaca i drugi sadržaji. Nema kalendara događanja u Bolu, to je obavezno. Ako neki gost gleda gdje će ići i istražuje, i ta mu je informacija bitna. A te informacije onda moraju prosljediti i hotelima, jačati komunikaciju. Treba se staviti u ulogu gosta, kako on planira putovanje?

Ovim završavamo pregled informacija prikupljenih tijekom održanih fokus grupa, napominjući još jednom kako se cjeloviti zapisnici mogu pronaći na sljedećoj poveznici:

<http://www.poduzetnickicentar-aktiva.com/ocijeni-turizam-u-bolu/>

Pri izradi akcijskog plana, uzeli smo u obzir prijedloge iznesene tijekom fokus grupa te ih oblikovali u konkretne aktivnosti koje je moguće poduzeti kako bi se ostvario određeni napredak u turističkoj ponudi općine Bol.

3 | AKCIJSKI PLAN RAZVOJA TURIZMA

Ključni dio općeg upitnika odnosio se na prijedloge ispitanika za unapređenje stanja razvoja turizma u općini Bol. Naime, ispitanicima je ponuđen prostor za ispisivanje jednog prijedloga, kao i mogućnost slanja dodatnih prijedloga putem elektroničke pošte. Upitnikom je pristiglo ukupno 205 prijedloga za unapređenje turističkog razvoja u općini Bol, no mnogi od prijedloga su istoznačni ili slični, zbog čega je ukupni broj jedinstvenih prijedloga 43. U tablici koja slijedi navedeni su prijedlozi sortirani prema tematskim područjima na koja se odnose. Detektirana su sljedeća tematska područja:

INFRASTRUKTURA

PARKING & PROMET

PLAŽE

KULTURA

GASTRONOMIJA

SPORT

PROMIDŽBA & EDUKACIJA

Akcijskim planom obuhvaćeni su brojni projektni prijedlozi koje je potrebno provesti kako bi se postigle pozitivne kratkoročne i dugoročne promjene, utemeljene u potrebama iskazanim kroz provedena istraživanja. Za svaki projektni prijedlog se jasno definira opis projektnih aktivnosti, nositelj, odnosno izvršitelj aktivnosti, potencijalni izvor financiranja, te razdoblje provedbe. Upisana je i referenca na relevantni dokument višeg ranga, gdje je bilo relevantno, kako bi se mogla ostvariti lakša poveznica prilikom pripreme i prijave projektnih prijedloga na različite turističkoj zajednici dostupne natječaje i javne pozive.

Tablica 5 | Akcijski plan unapređenja turizma na području općine Bol

RB	PRIJEDLOG	POJAŠNENJE	IZVRŠITELJ	USKLAĐENOST SA NADREĐENIM AKTIMA	IZVOR FINANCIRANJA	INDIKATORI PROVEDBE	2023	2024	2025	2026	2027
INFRASTRUKTURA											
1	Standardizacija uvjeta za pružanje usluga na ključnim lokacijama	Uspostavljanjem standarda i smjernica osigurava se pružanje usluga na konzistentan način, uz jasno definirane standarde izvedbe. Posljedica je poboljšano iskustvo korisnika usluga, poboljšana sigurnost i pouzdanost, profesionalnost i konkurentnost. U svrhu ostvarenja ovog prijedloga, potrebno je provesti standardizaciju prodajnog portfelja na šetnici i na Zlatnom ratu na način da više predstavlja lokalni gastronomski identitet otoka Brača, ponudu domaćih proizvoda i domaćih proizvođača.	OB TZOB	Program 6. Upravljanje kvalitetom – Integrirani sustav kvalitete u destinaciji NPRMSPT	N/P	Broj donesenih dokumenata (pravilnika, smjernica, uputa)					
2	Hortikulturno i urbanistički obnoviti mediteranski ugođaj mjesta	Provesti analizu koja će uključivati pregled infrastrukture, prometnih tokova, zelenih površina i javnih prostora. Na temelju dobivenih rezultata provesti reorganizaciju prometnih tokova kako bi se povećala sigurnost pješaka i biciklista, stvaranje novih javnih prostora za okupljanje i rekreaciju te poboljšanje estetike arhitekture i cjelokupnog izgleda centra. Apliciranjem na postojeće natječaje (MINT, FZOEU...) osigurati dodatna sredstva za sadnju bilja kako bi se izvršila integracija zelenih površina u centar mjesta. Zeleno i ugodno okruženje potiče opuštanje i rekreaciju te smanjuje utjecaj klimatskih promjena na ljude, biljni i životinjski svijet.	OB	Program 4. Na razini destinacija očuvati, unaprijediti i turistički vrednovati prirodnu baštinu izvan zaštićenih područja APRZT	EU FZOEU MINTS OB LAG BRAČ	Broj donesenih dokumenata Broj stvorenih javnih prostora					
3	Revitalizacija, sanacija, rekonstrukcija javnih prostora i objekata	Cilj je unaprijediti funkcionalnost, estetiku, sigurnost i učinkovitost javnih zgrada kako bi se postiglo ugodno okruženje za stanovnike i posjetitelje te potakla društvena interakcija i poboljšala kvaliteta života. Analizom utvrditi koji objekti trebaju biti zahvaćeni a planom intervencija odrediti vrstu radova i željene	OB	Programsko područje 1. Infrastruktura za kulturni turizam APRKT	EU FZOEU OB MINTS LAG BRAČ	Broj obnovljenih objekata					

RB	PRIJEDLOG	POJAŠNJENJE	IZVRŠITELJ	USKLAĐENOST SA NADREĐENIM AKTIMA	IZVOR FINANCIRANJA	INDIKATORI PROVEDBE	2023	2024	2025	2026	2027
		ciljeve. Od prioriteta trebaju biti: obnova kino dvorane; sanacija krova zgrade "Dva ferala"; ulaganje napora da se ubrza rješavanje situacije hotela "Bijela kuća" bilo uređenjem i prenamjenom ili prodajom po unaprijed definiranim kriterija najboljem investitoru.									
4	Uspostavljanje novih društveno - kulturnih javnih prostora i objekata	Uspostavom novih društveno-kulturnih javnih prostora i objekata će se sačuvati povijest i kultura mjesta te poboljšati ponuda kulturno - povijesnih sadržaja destinacije. S obzirom da Bol ima bogatu pomorsku baštinu predlaže se izvršiti istraživanje i prikupljanje potrebne građe, procjenu potrebnih resursa te izradu koncepta muzeja pomorske baštine.	OB TZOB	Programsko područje 1. Infrastruktura za kulturni turizam APRKT	EU MINTS LAG BRAČ LAGUR BRAČ	Broj kreiranih javnih prostora					
5	Jačanje sustava nadzora i kontrole	Jačanje sustava nadzora i kontrole važno je zbog osiguranja poštivanja propisa kako bi se poboljšala kvaliteta života u mjestu. Provedbom prijedloga bi se unaprijedila učinkovitost komunalnog i prometnog redarstva. Isto se može napraviti analizom postojećeg stanja, obukom i edukacijom izvršitelja kako bi dobili znanja o pravnim pitanjima, hitnim situacijama, komunikacijskim vještinama i drugim relevantnim temama, uvođenjem suvremenih tehnoloških rješenja za poboljšanje nadzora i kontrole u komunalnom i prometnom sustavu. Primjerice sustava videonadzora, pametnih senzora za praćenje kršenja propisa, softwera za evidenciju i automatizaciju procesa, razvoj mobilnih aplikacija za prijavu i praćenje incidenata.	KD OB	Mjera G3 Unaprjeđenje sigurnosti prometnog sustava SPRRH1 Program br. 3: Jačanje znanja i kompetencija nositelja izvršne vlasti u jedinicama lokalne uprave GPRTSDŽ	KD OB	Broj provedenih analiza Broj provedenih edukacija Broj uvedenih tehnoloških rješenja					
6	Poboljšanje pristupa temeljnim uslugama za lokalno stanovništvo, radnike i turiste	Osigurati poboljšani pristup brzoj i kvalitetnoj zdravstvenoj zaštiti tako da svi imaju pristup zdravstvenim uslugama uz smanjeno čekanje na preglede i uz povećanje standarda zdravstvene usluge. Predlaže se poboljšanje kapaciteta infrastrukture i osiguranje moderne opreme, osiguranje dovoljnog broja zdravstvenih radnika,	OB TZOB	Strateški cilj 3. Konkurentan i inovativan turizam SROT Strateški cilj 4. Otporan turizam SROT	EU MINTS LAG BRAČ MDOMSP MZ OB DP	Broj infrastrukturnih ulaganja Broj uvedenih digitalnih rješenja Broj aktivnih policijskih					

RB	PRIJEDLOG	POJAŠNJENJE	IZVRŠITELJ	USKLAĐENOST SA NADREĐENIM AKTIMA	IZVOR FINANCIRANJA	INDIKATORI PROVEDBE	2023	2024	2025	2026	2027
		<p>razvoj strategije za privlačenje, zadržavanje i osposobljavanje kvalificiranog medicinskog osoblja, putem stipendija, obuka i suradnji s obrazovnim institucijama. Uvođenjem digitalnih rješenja može se poboljšati rezervacija termina, nuditi telemedicina za konzultacije na daljinu i narudžba lijekova, čime bi se uvelike smanjile gužve u ambulantama. Treba ostvariti suradnju sa turističkim sektorom kako bi se realizirali ciljevi od zajedničke važnosti.</p> <p>Poboljšati sigurnost osoba i imovine pronalaženjem modela uspostave policijske postaje s adekvatnim brojem stacioniranih aktivnih službenika. U suradnji sa lokalnom zajednicom i turističkim dionicima osigurati adekvatne infrastrukturne uvjete za nesmetani rad i boravak.</p>				službenika					
7	Unaprjeđenje posjetiteljske infrastrukture	<p>Unaprjeđenje dodatnih usluga nužno je da se poboljša iskustvo posjetitelja i olakša njihov boravak i prijevoz. Jedna od dodatnih usluga u deficitu je spremište za prtljagu. U cilju uspostave potrebno je identificirati pogodnu lokaciju i osigurati potrebnu infrastrukturu u smislu nužne opreme i sustava nadzora. Predlaže se i planiranje komplementarnih usluga koje mogu biti ponuđene s ovom uslugom. Primjerice, organizacija transfera, usluga korištenja pisača, skenera, brzog internetskog pristupa, iznajmljivanje bicikala, pružanje usluga turističkog informiranja o lokalnim atrakcijama, događajima, restoranima, aktivnostima i slično.</p>	OB TZOB PS	Strateški cilj 3. Konkurentan i inovativan turizam SROT	OB PS	Broj stvorenih dodatnih usluga					
8	Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom	<p>Poboljšati učinkovitost prikupljanja otpada za vrijeme sezonskih opterećenja na način da se procijene lokacije i razdoblja najvećeg opterećenja kako bi se identificirala potreba za većom frekvencijom odvoza. Potrebno je izvršiti planiranje i prilagodbu resursa u suradnji svih dionika u gospodarenju otpadom za područje općine Bol. O tome treba ostvariti</p>	OB KD PS	Cilj 2. Razvitak infrastrukture za cjelovit sustav gospodarenja otpadom SGORH Strateški cilj 8.	FZOEU OB EU KD OB	Broj donesenih odluka Broj unaprijeđenih sustava Broj programa edukacije i					

RB	PRIJEDLOG	POJAŠNJENJE	IZVRŠITELJ	USKLAĐENOST SA NADREĐENIM AKTIMA	IZVOR FINANCIRANJA	INDIKATORI PROVEDBE	2023	2024	2025	2026	2027
		<p>komunikaciju sa lokalnim stanovništvom i turistima. Dalje, predlaže se uvođenje pametnog sustava sa bilježenjem podataka o volumenu otpada, praćenju vozila i prometnim uvjetima kao bi se poboljšala logistika i omogućilo optimiziranje ruta i prikupljanja otpada općenito. Procijeniti kapacitet sustava za gospodarenje otpadom i provjeriti mogućnosti za recikliranje i odlaganje otpada koji generiraju turisti. Promišljati o implementaciji održivih praksi poput odvajanja otpada i smanjenja otpada. Prijedlog aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> × Postaviti dodatne koševe za smeće duž šetnice i pepeljare na plažama × Kontrolirati divlja odlagališta na putu do Murvice × Paziti na prepunjenost kontejnera u Murvici × Provedba programa edukacija građana i posjetitelja o važnosti održivog gospodarenja otpadom 		„Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost” NRSRH		informiranja o održivom gospodarenju otpadom Količina odvojeno prikupljenog otpada					
9	Podizanje razine zaštite okoliša	<p>Prijedlog aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> × Plažu Zlatni rat zaštititi od svjetlosnog i bučnog onečišćenja × Smanjiti utjecaj ekstenzivnog turizma na morski ekosustav nadzorom nasipanja i devastacija i nadzorom nemarnih nautičara × Urediti plažu ispod samostana i zaustaviti otpadne vode koje onečišćuju plaže s istočne i zapadne strane samostana, posebice u jutarnjim satima 	OB	Mjera 3. Osigurati očuvanje prirodnih plaža u prirodnom stanju i očuvanje prirodne vegetacije na Stijenama SROT	FZOEU EU OB KD	Broj provedenih aktivnosti podizanja razine zaštite okoliša					
10	Podizanje razine kvalitete privatnog smještaja	Pružanje podrške iznajmljivačima u podizanju kvalitete smještaja kako bi se osigurao bolji standard za goste, nudila bolja vrijednost za novac i profilirala struktura gostiju. Predlažu se edukacije i radionice kako bi se iznajmljivači informirali o najboljim	TZOB PS	Program 2. Krenimo zajedno - Proširenje sadržaja i povećanje kvalitete ponude NPUOS	EU MINTS PS	Broj provedenih edukacija Broj izdanih smjernica/preporuka					

RB	PRIJEDLOG	POJAŠNJENJE	IZVRŠITELJ	USKLAĐENOST SA NADREĐENIM AKTIMA	IZVOR FINANCIRANJA	INDIKATORI PROVEDBE	2023	2024	2025	2026	2027
		praksama u smještaju, gostoprimstvu i upravljanju objektima (uređenje interijera, čišćenje, održavanje, komunikacija s gostima, upravljanje recenzijama). Izrada smjernica i preporuka sa pružanjem savjeta za poboljšanje kvalitete smještaja u vidu sugestija o opremanju, kvaliteti namještaja, klimatizaciji, osiguravanju potrebne infrastrukture. Pružanje potpore u provedbi postupka certifikacije u sustavima kvalitete. Povezati s lokalnim resursima, što znači sa dizajnerima, majstorima, čistačima i drugima koji mogu pomoći u podizanju kvalitete smještaja. Naposljetku, potrebno je uspostaviti feedback sustav, kojim će se prikupiti povratna informacija gostiju o kvaliteti smještaja i usluga.		Strateški cilj 3. Konkurentan i inovativan turizam SROT		Broj objekata s promijenjenom kategorizacijom					
11	Unaprjeđenje pristupačnosti sadržaja osobama slabije pokretljivosti	Unaprijediti pristupačnost osobama slabije pokretljivosti na način da im se omogući jednostavan i neovisan pristup javnim prostorima, uslugama i infrastrukturi. Predlaže se izvršiti procjenu i identificirati područja koja zahtijevaju poboljšanje. Osim pristupa javnim zgradama, treba uložiti napore kako bi se osigurao lakši pristup plažama za osobe s invaliditetom i roditeljima sa dječjim kolicima. U svrhu ostvarenja cilja potrebno je ukloniti arhitektonske barijere ugradnjom dizala ili širenjem prolaza. Nužno je i razviti svijest o postojanju ovakvih potreba u društvu.	OB TZOB	Strateški cilj 3. Konkurentan i inovativan turizam SROT	EU OB LAG BRAČ MDOMSP	Broj sadržaja dostupnih osobama slabije pokretljivosti					
12	Izmjena prostorno - planske dokumentacije	Prilikom izrade prostorno - planske dokumentacije kojom se određuju namjena prostora i građevinske zone potrebno je restriktivno određivati visinu, gustoću, gabarite i druge tehničke parametre koji utječu na izgradnju i održavanje urbanog izgleda prostora. Predlaže se i planiranje infrastrukture poput prometnica, električnih, telekomunikacijskih i kanalizacijskih mreža i sličnih objekata koji osiguravaju funkcionalnost i održivost prostora.	OB	Strateški cilj 4. Otporan turizam SROT Poglavlje 4.5.7. Razvijanje održivog turizma SPRRH2	OB	Broj donesenih prostorno - planskih dokumenata					

RB	PRIJEDLOG	POJAŠNJENJE	IZVRŠITELJ	USKLAĐENOST SA NADREĐENIM AKTIMA	IZVOR FINANCIRANJA	INDIKATORI PROVEDBE	2023	2024	2025	2026	2027
		Nadalje, obuhvatiti planiranje urbanističkog razvoja kojim se revitaliziraju postojeća područja i uređuju javni prostori.									
PARKING & PROMET											
13	Unaprjeđenje unutarotočne i međuotočne povezanosti Bola	Povećati broj linija koje povezuju Bol s ostalim otocima i kopnom; poboljšati prometnu povezanost s ostalim bračkim mjestima. Javni prijevoz u obalnom linijskom putničkom prometu ima ključnu ulogu u segmentu pomorskog prometa, budući da osigurava kontinuiranu i redovitu povezanost između otoka i kopna, kao i među samim otocima. Bez javnog prijevoza, održivi razvoj naseljenih otoka bio bi ugrožen. Nadalje, da bi se povećao udio javnog prijevoza u prometu, važno je stvoriti zajedničke vozne redove za sve oblike javnog prijevoza uključene u prijevoz putnika.	OB PS TZOB	Mjera M6 Poboljšanje dostupnosti otoka, razvoj luka SPRRH Mjera U15 Usklađenje vozni redova (koordinacija) SPRRH1	MRRFEU SDŽ	Broj novih brodskih linija Broj novih autobusnih linija					
14	Unaprijediti parkirališnu infrastrukturu	Izgradnja, sukladno mogućnostima i vlasničkim odnosima, novih parkinga. U kontekstu cestovnog prometa i parkirnih mjesta, ključno je osigurati adekvatnu razinu pristupa prema potrebama, posebno prema čvorištima koja se nalaze u područjima koja privlače veliki broj ljudi. Uzimati u obzir devastaciju okoliša u svrhu stvaranja privatnih naplatnih parkinga prilikom izrade prostornih dokumenata i izdavanja dozvola za obavljanje djelatnosti organizacije i naplate parkinga.	OB	Mjera G4 Povećanje intermodalnosti u putničkom prometu i razvoj intermodalnih putničkih čvorišta SPRRH1	MRRFEU	Broj novih parkirnih mjesta (očekivano povećanje od najmanje 10%)					
15	Unaprijediti cestovnu infrastrukturu	Zbog povećanja opterećenja cestovne infrastrukture i pojave novih zahtjeva potrebno je ići u rekonstrukciju zaobilaznice kako bi se povećala protočnost i sigurnost vozila, pješaka i prometa općenito. Rekonstrukcija bi uz zahvate na kolniku trebala uključiti postavljanje pripadajuće signalizacije, izgradnju nogostupa i po mogućnosti biciklističke	OB	Mjera G3 Unaprjeđenje sigurnosti prometnog sustava SPRRH1	EU FZOEU HC MPPI SDŽ HC ŽUC	Broj rekonstruiranih prometnica					

RB	PRIJEDLOG	POJAŠNJENJE	IZVRŠITELJ	USKLAĐENOST SA NADREĐENIM AKTIMA	IZVOR FINANCIRANJA	INDIKATORI PROVEDBE	2023	2024	2025	2026	2027
		staze pritom uzimajući u obzir važnost zelenih elemenata poput drvoreda ili skloništa od vrućine.									
16	Izmještanje katamaranskog pristaništa	Predlaže se premještanje privezišta brodova i katamarana na zapadni dio luke kako bi se ostvario bolji kontakt sa glavnim prometnicama i time izbjeglo „usko grlo“ na predjelu Račića i Velog mosta. U kontekstu ovog prijedloga treba ispitati tehničke, financijske, okolišne i izvedbene mogućnosti.	OB LUSDŽ	Mjera G3 Unaprjeđenje sigurnosti prometnog sustava SPRRH1	EU LUSDŽ MPPI OB	Broj realiziranih projekata premještanja lokacija za privezivanje brodova i katamarana					
17	Izrada standardizacije pružanja prijevoznih usluga	Cilj je uspostaviti standardizaciju pružanja prijevoznih usluga, pružiti smjernice taksu prijevoznicima o standardizaciji njihove usluge. Ključni elementi uključuju stvaranje okvira za procjenu kvalitete usluge, s posebnim fokusom na starost i sigurnost vozila, način odijevanja i ponašanja vozača te standardizaciju tarifa.	OB	Program 6. Upravljanje kvalitetom – Integrirani sustav kvalitete u destinaciji NPRMSPT	N/P	Broj donesenih dokumenata od strane regulatornog tijela					
18	Izmještanje benzinske postaje	Ulagati napore u traženju alternativne lokacije kako bi se na sadašnjoj lokaciji moglo započeti s osmišljavanjem novih i prijeko potrebnih turističkih i logističkih sadržaja.	OB PS	Mjera G4 Povećanje intermodalnosti u putničkom prometu i razvoj intermodalnih putničkih čvorišta SPRRH1	OB HC MPPI PS ŽUC	Broj provedenih projekata izmještanja benzinske postaje					
19	Uvođenje dodatnih regulacija prometovanja na šetnici	Razmatrati uvođenje i kontrolu potpune zabrane motornih vozila uz istovremenu dodatnu regulaciju ostalih prijevoznih sredstava. Cilj mjere je očuvanje postojeće infrastrukture šetnice, povećanje sigurnosti i komfora pješaka.	OB	Mjera G3 Unaprjeđenje sigurnosti prometnog sustava SPRRH1	N/P	Broj donesenih dokumenata od strane regulatornog tijela Broj izdanih kazni za prometovanje motornim vozilima					
20	Uvođenje sustava regulacije prometa za dostavna vozila	Planirati uvođenje sustava regulacije prometa dostavnih vozila na području centra mjesta. Cilj je smanjiti utjecaj dostavnih vozila na pješake i ostali promet, smanjiti razinu buke i onečišćenja. Neki od	OB	Mjera G3 Unaprjeđenje sigurnosti prometnog sustava SPRRH1	EU FZOEU	Broj donesenih odluka kojima se regulira					

RB	PRIJEDLOG	POJAŠNJENJE	IZVRŠITELI	USKLAĐENOST SA NADREĐENIM AKTIMA	IZVOR FINANCIRANJA	INDIKATORI PROVEDBE	2023	2024	2025	2026	2027
		prijedloga postizanja cilja su uvođenje posebnih traka i koridora u određenim vremenskim intervalima ili primjena novih tehnoloških rješenja poput sustava električnih vozila i strojeva ili primjena informacijskih sustava za optimizaciju procesa.									
21	Reguliranje manifestacija nautičkog turizma	Cilj regulacija manifestacija nautičkog turizma je omogućavanje poštivanja kvalitete života i boravka kako za lokalno stanovništvo tako i za posjetitelje. Postizanje cilja će se omogućiti provedenom revizijom Yacht Week i Sail Week ugovora te donošenjem pravilnika o manifestacijama nautičkog turizma koji će jasnije definirati uvjete za održavanje navedenih i sličnih manifestacija, s posebnim naglaskom na zbrinjavanje otpada i poštivanje komunalnog reda.	OB TZOB	Program 2. Povećanje kapaciteta i podizanje kvalitete APRNT	N/P	Broj izmijenjenih ugovora Broj donesenih pravilnika					
22	Osiguranje sigurne i funkcionalne pomorske infrastrukture	Osiguranje funkcionalne i sigurne pomorske infrastrukture se može ostvariti povećanjem broja novih vezova i pripadajuće infrastrukture. Nova infrastruktura omogućila bi lokalnom stanovništvu koje njeguje tradiciju pomorstva, ribarstva i turizma sigurno smještanje plovila, kao što bi omogućila i smještanje plovila u službi nautičkog turizma. Povećanje ponude u smislu nautičkog turizma potaknuo bi gospodarski razvoj kroz stvaranje radnih mjesta, poticanje poduzetništva i generiranje prihoda u lokalnoj ekonomiji te diversifikaciju turističke ponude i povećanje turističke potrošnje. Komplementarno ulaganje u izradu digitalnog sustava za rezervaciju vezova.	OB MPPI LUSDŽ	Program 2. Povećanje kapaciteta i podizanje kvalitete APRNT Program 8. Unaprjeđenje suradnje dionika APRNT	EU FZOEU TZOB OB MPPI LUSDŽ	Broj novo izgrađenih vezova Broj novih sustava za rezervaciju vezova					
PLAŽE											
23	Planiranje i realizacija tematiziranih plaža	Glavni razlog za tematizaciju morskih plaža jest unaprjeđenje njihove komercijalne vrijednosti i povećanje atraktivnosti destinacije. Konceptom odrediti broj i vrste sadržaja koje će biti na	OB TZOB	Cilj Osiguranje visokog standarda kvalitete plaža RPUUMPSDŽ	OB	Broj uređenih plaža za pse Broj označenih tematiziranih plaža					

RB	PRIJEDLOG	POJAŠNJENJE	IZVRŠITELJ	USKLAĐENOST SA NADREĐENIM AKTIMA	IZVOR FINANCIRANJA	INDIKATORI PROVEDBE	2023	2024	2025	2026	2027
		raspolaganju na plaži. Cilj je smanjiti prekomjeren utjecaj na okoliš i uz minimalno smanjenje komfora posjetitelja na način da će se dio sadržaja ukinuti ili disperzirati na različite lokacije, posebno u kontekstu plaže Zlatni rat. Teme plaža mogu biti sljedeće: plaža za surfere, ronilačka plaža, adrenalinska plaža, romantična plaža, plaža za pse, plaža za obitelji s djecom, party plaža, plaža kulture, nudistička plaža, eko plaža, plaža sa sportskim i rekreativnim sadržajima, urbana promenadna plaža, plaža sa zabavnim sadržajima za mlade.				na informativnim mapama					
24	Regulacija pružanja usluge najma ležaljki	U cilju standardizacije pružanja usluga najma ležaljki na plažama, potrebno je izraditi dokument u obliku odluke, pravilnika ili smjernica. Fokus dokumenta je na izradi standarda po pitanju izgleda ležaljki i načina njihovog postavljanja. Predlaže se zabrana postavljanja ležaljki bez prethodnog zahtjeva za takvom uslugom od strane korisnika.	OB TZOB	Cilj Osiguranje visokog standarda kvalitete plaža RPUUMPSDŽ	N/P	Broj donesenih dokumenata					
25	Podizanje kvalitete i opsega sadržaja na plažama	Radi poboljšanja kvalitete doživljaja destinacije, s posebnim naglaskom na obiteljski turizam, prioritet je postavljanje tuševa i sanitarnih čvorova. Ova inicijativa ima za cilj promicanje higijene i zdravlja na plažama te smanjenje rizika od širenja zaraznih bolesti. Prisutnost ovih sadržaja privlači turiste i lokalno stanovništvo, omogućujući ugodan i produljen boravak obiteljima s djecom te unaprjeđuje ukupan doživljaj destinacije.	OB TZOB	Cilj Osiguranje visokog standarda kvalitete plaža RPUUMPSDŽ	OB EU FZOEU MPPI SDŽ	Broj novo postavljenih tuševa i sanitarnih čvorova					
26	Smanjenje opterećenja plaže Zlatni rat	Kako bi se osigurala sigurnost i bolje iskustvo posjetitelja te poboljšala razina zaštite okoliša, treba uspostaviti sustav rezervacija odnosno prodaje ulaznica za posjetitelje koji pristižu izletničkim brodovima. Kapacitet karata je ograničen brojem i vremenskim periodom boravka.	OB TZOB	Program 5. Zaštita okoliša i prirode APRNT	N/P	Implementiran sustav kontrole broja posjetitelja					

RB	PRIJEDLOG	POJAŠNJENJE	IZVRŠITELJ	USKLAĐENOST SA NADREĐENIM AKTIMA	IZVOR FINANCIRANJA	INDIKATORI PROVEDBE	2023	2024	2025	2026	2027
KULTURA											
27	Valorizacija kulturnih resursa	Potrebno je izraditi katalog kulturnih dobara i osmisliti njihovu promociju u svrhu jačanja imidža Bola kao destinacije kulturnog turizma. Gotov proizvod obogaćuje turističku ponudu i nudi alternativu pristupu „samo sunce i more“. Kako bi se ostvarile maksimalne društvene i ekonomske koristi od razvoja kulturnog turizma, potrebno je razviti i komplementarne popratne proizvode koji potiču poduzetničke potencijale. To može uključivati razne oblike dodatnih turističkih aktivnosti, poput lokalne gastronomije, umjetničkih i obrtničkih radionica, kulturnih manifestacija, turističkih ruta i sl.	TZOB OCD	Programsko područje 2. Razvoj proizvoda kulturnog turizma APRKT	TZOB OB SDŽ MINT HTZ	Broj kulturnih dobara u bazi turističkih resursa					
28	Razvoj nove turističke ponude u kulturi	<p>Prijedlog aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> × Obučiti lokalne vodiče i stvoriti registar lokalnih vodiča. × Organizirati tim za animaciju koji će osmišljati interesantne događaje i akcije × Razviti unikatne turističke proizvode utemeljene u lokalnim specifičnostima (primjerice fenomen svijetlećih planktona) × Rekreativno stare običaje i uvrstiti ih kao dio turističke ponude u sklopu stvaranja identiteta destinacije × Povlačenje migavice, bojanje ribarskih mreža, branje maslina ili grožđa × Organizirati književne ili umjetničke radionice u predsezoni i posezoni × Povećati broj kinoprojekcija u suradnji s Kinom Mediteran × Povećati broj glazbenih priredbi 	TZOB OCD	Programsko područje 2. Razvoj proizvoda kulturnog turizma APRKT	LAG BRAČ EU MINTS MKM HTZ TZSDŽ	<p>Broj novih turističkih proizvoda temeljenih na kulturnim resursima</p> <p>Broj kulturnih manifestacija</p> <p>Broj kinoprojekcija</p> <p>Broj glazbenih nastupa</p>					

RB	PRIJEDLOG	POJAŠNENJE	IZVRŠITELJ	USKLAĐENOST SA NADREĐENIM AKTIMA	IZVOR FINANCIRANJA	INDIKATORI PROVEDBE	2023	2024	2025	2026	2027
29	Povećanje vidljivosti turističkih proizvoda iz sektora kulture	Kombiniranjem različitih aspekata promocije, potrebno je povećati vidljivost turističkih proizvoda, općenito, a posebno u kulturi. Jedan od tih elemenata je osiguravanje jasne signalizacije koja će omogućiti turistima lakše pronalaženje i upoznavanje ključnih kulturno - povijesnih lokaliteta i objekata u općini Bol.	TZOB OCD	Programsko područje 2. Razvoj proizvoda kulturnog turizma APRKT	TZOB OB SDŽ MINT LAGUR BRAČ HTZ	Broj provedenih marketinških kampanja Broj označenih kulturnih dobara Broj lokacija na kartografskom prikazu					
SPORT											
30	Povećati kvantitetu i kvalitetu sportskih manifestacija	Unapređenje sportskog i avanturističkog programa u obliku bogatije i sigurnije ponude za, između ostalog, vodene sportove, planinare i bicikliste. Koordinirati dionike sportskog turizma. Neki od prijedloga su: organizirati natjecanje u "starinskim" igrama: potezanje konopa, prenošenje mora; organizirati i promovirati sportska događanja u predsezoni i postsezoni, u Bolu, ali i na otoku generalno. Potrebno je uspostaviti suradnju s organizatorima utrka na drugim lokacijama te osigurati njihov dolazak u općinu Bol.	TZOB OCD	Program br. 4: Akcijski plan razvoja turizma događanja GPRTSDŽ	TZOB MINTS	Broj novih sportskih događanja organiziranih van turističke sezone					
31	Unaprijediti ponudu sportskih događaja za djecu	Potrebno je poticati i omogućiti uključivanje što većeg broja djece i mladih u sustav aktivnog bavljenja sportom i sportskim aktivnostima, tijekom cijele godine. Planirati ova događanja kao zasebnu kategoriju unutar programa ljetnih događanja na području općine Bol. Uspostaviti komunikaciju i suradnju s lokalnim organizacijama civilnog društva koje pružaju sportske usluge te podržavati njihov rad, financijski i organizacijski.	TZOB OCD	Poseban cilj 2.1. Poticati zdravstveno usmjereno tjelesno vježbanje NPŠ Program br. 4: Akcijski plan razvoja turizma događanja GPRTSDŽ	TZOB OB MINTS	Broj novih sportskih sadržaja za djecu					
32	Izgradnja multifunkcionalne sportske dvorane sa pripadajućim	Potrebno revidirati postojeći projekt sportske dvorane i prilagoditi ga potrebama korisnika prostora, primarno sportskim organizacijama aktivnim na području općine Bol, a potom i otoka Brača. U obzir	OB OCD	Poseban cilj 4.3. Povećati broj sportskih građevina i obnoviti postojeću športsku	EU MINTS TZOB OB	Broj izgrađenih sportskih objekata					

RB	PRIJEDLOG	POJAŠNJENJE	IZVRŠITELJ	USKLAĐENOST SA NADREĐENIM AKTIMA	IZVOR FINANCIRANJA	INDIKATORI PROVEDBE	2023	2024	2025	2026	2027
	vanjskim sadržajima	uzeti potencijal korištenja prostora za veća sportska događanja i natjecanja.		infrastrukturu NPŠ Program br. 7: Unapređenje sportske infra i suprastrukture GPRTSDŽ	LAG BRAČ						
33	Uređenje biciklističkih staza i pripadajuće infrastrukture	Podrazumijeva stvaranje dobro definiranih biciklističkih ruta koje zadovoljavaju europske standarde u smislu sigurnosti i udobnosti za bicikliste. Na taj način se poboljšava kvaliteta turističkog doživljaja, privlačeći novu potražnju, dok se istovremeno smanjuju prometne gužve i negativni utjecaji motornog prometa na okoliš.	TZOB OB	Poglavlje 7.1. Infrastruktura – Izgradnja biciklističkih staza u većim gradovima i turističkim destinacijama, Uređenje bike parkova APRC Program br. 4: Nastavak projekta unapređivanja sustava biciklističkih staza GPRTSDŽ	MINTS TZOB OB LAG BRAČ SDŽ	Duljina izgrađenih i/ili uređenih biciklističkih staza					
GASTRONOMIJA											
34	Standardizacija uvjeta za pružanje usluga na Bolskim litnjim večerima	Koordinirati izradu pravilnika o održavanju ribarskih fešti odnosno Bolskih litnjih noći s ugostiteljima radi osiguranja kvalitete gastronomske ponude tijekom manifestacije. Definirati jasne kriterije za ponuditelje usluga. Kontinuirano kontrolirati ispunjavanje kriterija.	TZOB OB OCD	Program 6. Upravljanje kvalitetom – Integrirani sustav kvalitete u destinaciji NPRMSPT	N/P	Izrađen i usvojen novi pravilnik					
35	Stimuliranje cjelogodišnjeg rada uslužnih djelatnosti	Stvoriti paket benefita za one sa dužim periodom poslovanja, primjerice besplatna promocija na promidžbenim materijalima ili smanjenje određenog dijela nameta.	TZOB OB	Program 6. Upravljanje kvalitetom – Integrirani sustav kvalitete u destinaciji NPRMSPT Program 1: Uvođenje sustava financijskih i nefinancijskih poticaja	N/P	Broj objekata koji su uveli cjelogodišnje poslovanje					

RB	PRIJEDLOG	POJAŠNJENJE	IZVRŠITELJ	USKLAĐENOST SA NADREĐENIM AKTIMA	IZVOR FINANCIRANJA	INDIKATORI PROVEDBE	2023	2024	2025	2026	2027
							GPRTSDŽ				
36	Poboljšanje gastronomske ponude u pred i posezoni	Koordinirati organiziranje manifestacija i događaja sa gastronomskom i smještajnom infrastrukturom. Poticati organizaciju gastronomskih manifestacija, edukacija i slično, van turističke sezone. Kroz adekvatnu promociju i prezentaciju, postojeća i nova turistička potražnja na području općine Bol i otoka Brača stvara značajne mogućnosti za lokalne proizvođače zdrave hrane da plasiraju vlastite proizvode kroz turističko - ugostiteljske objekte.	TZOB PS	Program 5. Nešto posebno – Proširenje destinacijskog sustava doživljaja NPUOS Mjera 6. Poticati korištenje ekoloških poljoprivrednih proizvoda u turizmu SROT Program br. 6: Umrežavanje autohtonih poljoprivrednih proizvođača i vlasnika ugostiteljskih/hotelskih objekata GPRTSDŽ	TZOB OB MINTS LAGUR BRAČ HTZ TZSDŽ	Broj organiziranih aktivnosti posvećenih gastronomiji izvan turističke sezone.					
37	Osnivanje udruge ugostitelja	TZ izražava inicijativu i potiče lokalne ugostitelje na umrežavanje i udruživanje radi povećanja kvalitete gastronomske ponude, kreiranja edukacijskih sadržaja, nove turističke ponude i slično.	TZOB OCD	Program 6. Upravljanje kvalitetom – Integrirani sustav kvalitete u destinaciji NPRMSPT	TZOB OB MINTS LAGUR BRAČ HTZ TZSDŽ	Broj novih i aktivnih udruga					
PROMIDŽBA & EDUKACIJA											
38	Jačanje ljudskih kapaciteta u turizmu	Stvaranje edukacijskog sustava za kontinuirano rješavanje deficita znanja i vještina u turizmu. Primjer edukacija: osnovna komunikacija na stranom jeziku, ponašanje u ugostiteljstvu, primjena novih tehnologija u turizmu, održavanje gastronomskih natjecanja učenika i slično.	TZOB	Program 7. Još uvijek učimo/Možemo bolje - Unaprjeđenje poduzetničkih vještina i kvalitete usluge NPUOS Program 7. Unaprjeđenje	TZOB OB SDŽ	Broj edukacija Broj polaznika edukacija					

RB	PRIJEDLOG	POJAŠNJENJE	IZVRŠITELJ	USKLAĐENOST SA NADREĐENIM AKTIMA	IZVOR FINANCIRANJA	INDIKATORI PROVEDBE	2023	2024	2025	2026	2027
				poduzetničkih vještina NPRMSPT							
39	Jačanje kapaciteta turističke zajednice	Za poboljšanje upravljanja turističkim razvojem općine Bol, ključno je stalno ulaganje u obrazovanje i stručno usavršavanje osoba koje su odgovorne za njega. Osoblje Turističke zajednice Općine Bol mora biti upućeno u suvremene trendove u turizmu kako bi moglo usmjeravati i prilagođavati planove i aktivnosti prema potrebama, te se prilagoditi promjenama na tržištu. Ove edukativne inicijative obuhvaćaju, ali nisu ograničene na, područja kao što su društveni i digitalni marketing, priprema projektnih prijedloga, sudjelovanje na turističkim konferencijama, organizacija radionica, sudjelovanje na sajmovima, organizacija studijskih putovanja i slično.	TZOB	Program br. 2: Interni marketing GPRTSDŽ Program br. 3: Jačanje znanja i kompetencija nositelja izvršne vlasti u jedinicama lokalne uprave GPRTSDŽ	TZOB	Broj edukacija					
40	Uvođenje sustava kontrole kvalitete usluge	Razviti sustav anketiranja ili tajnog gosta, koji će temeljem unaprijed definiranih kriterija ocjenjivati postojeću turističku (ugostiteljsku, smještajnu i drugu) ponudu, predlagati unapređenja. Razviti sustav nagrađivanja i promidžbe kvalitetnih pružatelja usluga. Aktivnosti je poželjno koordinirati s udrugom ugostitelja.	TZOB	Program 6. Upravljanje kvalitetom – Integrirani sustav kvalitete u destinaciji NPRMSPT	TZOB OCD	Broj provedenih kontrola kvalitete					
41	Digitalizacija turističke ponude	Postepeno zamijeniti papirnate mape sa digitalnima, gdje će se uz same lokacije prikazivati informacije o mjestu i otoku. Kreirati proširiv sustav u kojem će se nalaziti područja interesa, informacije o događanjima, infrastrukturi, prijevozu, povijesti. Pristup omogućiti QR kodom ili sličnom tehnologijom. Turisti sutrašnjice traže mogućnosti beskontaktnog plaćanja, samostalne prijave i odjave, žele trenutne informacije, a primjena chatbotova može ubrzati odgovore na njihova pitanja i poboljšati iskustvo tijekom procesa rezervacije i planiranja putovanja. Stabilna i kvalitetna internetska veza također je važna	TZOB	Prioritetno područje 3.4. Poticanje inovacija i digitalne transformacije turizma SROT	TZOB OB MINTS HTZ	Broj digitaliziranih rješenja (mapa, aplikacija, web stranica...)					

RB	PRIJEDLOG	POJAŠNENJE	IZVRŠITELJ	USKLAĐENOST SA NADREĐENIM AKTIMA	IZVOR FINANCIRANJA	INDIKATORI PROVEDBE	2023	2024	2025	2026	2027
		za turiste, te je potrebno planirati dodatne wifi točke u destinaciji.									
42	Izrada promotivnih materijala	Potrebno je pripremiti turističke vodiče koji će predstavljati kulturnu i povijesnu baštinu općine Bol, kao i različite ugostiteljske, zabavne i druge sadržaje. Ti vodiči trebaju biti dostupni kako digitalno, tako i putem tiskanih medija, ali u ograničenoj količini i distribuirani u turističko informativnom centru, primarno privatnim iznajmljivačima.	TZOB	Program br. 2: Interni marketing GPRTSDŽ	TZOB MINTS HTZ	Broj distribuiranih tiskanih brošura Broj preuzimanja digitalnih brošura					
43	Unaprjeđenje koordinacije i komunikacije između općine, Turističke zajednice Općine Bol i turističkih dionika	Redovito organizirati tematske sastanke s ključnim dionicima radi pripreme, provedbe i praćenja različitih projekata većeg i manjeg obima. U planiranje novih turističkih proizvoda obvezno uključiti sve relevantne dionike. Redovito analizirati potrebe turističkih dionika e planirati godišnji program rada Turističke zajednice Općine Bol u skladu s tim potrebama.	TZOB OB PS	Program br. 3: Jačanje znanja i kompetencija nositelja izvršne vlasti u jedinicama lokalne uprave GPRTSDŽ	N/P	Broj održanih radnih sastanaka					

Tablica 6 | Popis kratica

IZVRŠITELJI

OB	Općina Bol
TZOB	Turistička zajednica Općine Bol Bol
OCD	Organizacije civilnog društva
PS	Privatni sektor
KD	Komunalno društvo

DOKUMENT VIŠEG RANGA

NPRMSPT	Nacionalni program razvoja malog i srednjeg poduzetništva u turizmu
NPŠ	Nacionalni program športa 2019 -2026
NRSRH	Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine
APRC	Akcijski plan razvoja cikloturizma
APRNT	Akcijski plan razvoja nautičkog turizma
APRKT	Akcijski plan razvoja kulturnog turizma
APRZT	Akcijski plan razvoja zelenog turizma
NPUOS	Nacionalni program unaprijeđenja obiteljskog smještaja
RPUUMPSDŽ	Regionalni program uređenja i upravljanja morskim plažama na području SDŽ
GPRTSDŽ	Glavni plan razvoja turizma Splitsko - Dalmatinske županije (2017 – 2027
SPRRH1	Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske (2017. - 2030.)
SPRRH2	Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske
SROT	Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine

Mnogi od navedenih prijedloga nisu direktno vezani uz turizam (niti su u nadležnosti Turističke zajednice Općine Bol), no njihovo će rješavanje odnosno izvršenje indirektno unaprijediti i turističku uslugu na području općine Bol. U svakom slučaju, ova tablica treba biti uzeta u obzir pri planiranju unaprijeđenja turističkih usluga i infrastrukture na području općine Bol jer predstavlja realne, na terenu uočene potrebe lokalne zajednice i njenih posjetitelja.

3.1. Potencijalni izvori financiranja

Kako bi se olakšalo planiranje realizacije gore navedenih prijedloga, u nastavku donosimo pregled potencijalnih izvora financiranja predloženih aktivnosti, kao i nešto detaljniji pregled dostupnih natječaja, na koje svoje projekte može prijaviti Turistička zajednica Općine Bol. Popis uključuje i donatore koji nisu navedeni u akcijskom planu, ali su potencijalni financijeri nekih od komplementarnih aktivnosti. Nastavno na to, potencijal za financiranje još je veći za jedinicu lokalne samouprave, zbog čega smatramo kako se veliki dio prijedloga ne mora financirati ni iz općinskog ni iz turističkog proračuna. Dodatno, važno je napomenuti kako se Turistička zajednica Općine Bol do sada uglavnom nije prijavljivala na natječaje te je to potrebno što prije promijeniti i napokon početi koristiti sve dostupne mogućnosti za unaprijeđenje razvoja turizma na području općine Bol.

Tablica 7 | Popis potencijalnih izvora financiranja

DP	Državni proračun
EU	Europska Unija putem različitih fondova
FZOEU	Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost
HC	Hrvatske ceste
HTZ	Hrvatska turistička zajednica
HV	Hrvatske vode
LAG BRAČ	Lokalna akcijska grupa Brač
LAGUR BRAČ	Lokalna akcijska grupa u ribarstvu Brač
LUSDŽ	Lučka uprava Splitsko-dalmatinske županije
MDOMSP	Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku
MINGO	Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta
MINTS	Ministarstvo turizma i sporta
MKM	Ministarstvo kulture i medija
MP	Ministarstvo poljoprivrede
MPPI	Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture
MRMS	Ministarstvo rada i mirovinskog sustava
MZOIP	Ministarstvo zaštite okoliša i energetike
NZRCD	Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva
OCD	Organizacije civilnog društva
OB	Općina Bol
PS	Privatni sektor
SDŽ	Splitsko - dalmatinska županija
TZOB	Turistička zajednica Općine Bol
TZSDŽ	Turistička zajednica Splitsko-dalmatinske županije
UR	Uprava za ribarstvo
ŽUC	Županijska uprava za ceste

LAG BRAČ

Lokalna akcijska grupa na osnovu usvojene strategije razvoja za područje obuhvata objavljuje natječaj za dodjelu sredstava, savjetuje te procjenjuje i bira projekte koji će se financirati.

Primjeri javnih poziva koje objavljuje:

- Ulaganje u pokretanje poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu: Natječajem se financiraju temeljne usluge za stanovništvo kojima se poboljšava kvaliteta života lokalnog stanovništva a posljedično i svih posjetioca.

LAGUR BRAČ

Lokalna akcijska grupa u ribarstvu Brač kao predstavnik partnerstva između nositelja ribarskog sektora i ostalih lokalnih dionika iz privatnog i javnog sektora sa ciljem održivog razvoja ribarstva i marikulture raspisuje natječaj iz područja svojih djelatnosti.

Primjeri javnih poziva koje objavljuje:

- Očuvanje, valorizacija i promicanje materijalne i nematerijalne lokalne baštine temeljene na ribarstvu, maloj brodogradnji, marikulturi i životu uz more i na moru
- Poticanje društvenih, kulturnih, gospodarskih, obrazovnih stručnih i drugih sadržaja, događanja i aktivnosti valorizacije, očuvanja i održivog korištenja resursne osnove društva, gospodarstva, okoliša, bioraznolikosti i prirodnih vrijednosti prostora

SPLITSKO - DALMATINSKA ŽUPANIJA

Splitsko - dalmatinska županija kao jedinica regionalne samouprave u djelokrugu poslova od regionalnog značaja raspisuje natječaje i javne pozive za područje obuhvata svojom ingerencijom.

Primjeri javnih poziva i natječaja koje objavljuje SDŽ:

- Javni poziv za podnošenje prijave za dodjelu bespovratnih sredstava temeljem Programa sufinanciranja razvojnih projekata u turizmu na području Splitsko-dalmatinske županije
- Javni poziv za podnošenje zahtjeva za bespovratna sredstva iz Programa razvoja turističkih manifestacija i projekata na području Splitsko-dalmatinske županije
- Javni poziv za financiranje projekata iz područja razvoja, zaštite i valorizacije pomorske baštine na području Splitsko-dalmatinske županije
- Program potpore za aktivnosti organiziranja i sudjelovanja na sajmovima na području Splitsko-dalmatinske županije
- Javni poziv za financiranje projekata, programa, aktivnosti iz područja kulture i društvenih događanja
- Javni poziv na podnošenje zahtjeva za bespovratna sredstva iz programa potpore događanjima u turizmu od interesa za SDŽ
- Natječaj za financiranje projekata/programa/aktivnosti iz područja kulture i društvenih događanja

TURISTIČKA ZAJEDNICA SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE

TZ SDŽ kao krovna turistička organizacija za promicanje i razvoj turizma za Splitsko - dalmatinsku županiju redovito raspisuje javne pozive kojima se mogu financirati određene aktivnosti iz djelokruga djelovanja lokalnih turističkih zajednica.

Primjeri javnih poziva:

- Javni poziv za potpore turističkim TOP događanjima na području Splitsko-dalmatinske županije
- Javni poziv za kandidiranje manifestacija za dodjelu potpore iz programa Podrška razvoju turističkih događanja

- Javni poziv za udruženo oglašavanje

HRVATSKA TURISTIČKA ZAJEDNICA

HTZ na temelju Programa potpore male vrijednosti (de minimis) dodjeljuje novčana sredstva za razvoj i uvođenje na tržište novih turističkih proizvoda s ciljem aktiviranja manje korištenih turističkih resursa i kreiranja novih motiva dolazaka turista, obogaćivanja turističke ponude, razvoja inovativnih proizvoda koji omogućavaju produljenje turističke sezone te stvaranje prepoznatljivog imidža.

Primjer takvog javnog poziva je „Javni poziv za potpore TOP događanjima“.

MINISTARSTVO TURIZMA I SPORTA

Ministarstvo turizma i sporta kao središnje tijelo državne uprave u RH koje obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na pitanja turizma i sporta periodično raspisuje nekoliko vrsta natječaja.

Primjeri javnih poziva koje objavljuje:

- Javni poziv za turističku infrastrukturu: Natječajem se financiraju plaže, posjetiteljski i interpretacijski centri, javna turistička infrastruktura
- Konkurentnost turističkog gospodarstva: Natječajem se financiraju restorani, agencije i plovni objekti za krstarenje sa ciljem zelene i digitalne tranzicije u turizmu
- Natječaj za sufinanciranje izgradnje, građevinskog zahvata i opremanja sportskih građevina
- Natječaj za sufinanciranje sportskih programa poticanja lokalnog sporta i sportskih natjecanja
- Javni natječaj za sufinanciranje projekata udruga u turizmu: Natječajem se financiraju projekti poticanja na razvoj karijera u turizmu intenziviranjem interakcije između strukovnih škola i poslodavaca te jačanjem aktivnosti u turističkim zanimanjima

3.2. Vremenski plan provedbe aktivnosti

Plan implementacije aktivnosti podrazumijeva prikaz vremenskog perioda tj. godišnjeg intenziteta implementacije predviđenog broja projekata. U tablici koja slijedi donosimo prijedlog vremenskih rokova za provedbu prethodno definiranih aktivnosti, uz napomenu kako izvršenje pojedinih aktivnosti uvelike ovisi o angažmanu uključenih interesnih skupina zbog čega je podložno promjenama. S obzirom da je značajan dio projekata u domeni jedinice lokalne samouprave, važno je sljedeće informacije iskomunicirati i s njima.

Tablica 8 | Kronologija aktivnosti provedbe Akcijskog plana turističkog razvoja općine Bol

PRIJEDLOG	INDIKATORI PROVEDBE	2023	2024	2025	2026	2027
Podizanje razine kvalitete privatnog smještaja	Broj provedenih edukacija Broj izdanih smjernica/preporuka Broj objekata s promijenjenom kategorizacijom					
Povećanje kvantitete i kvalitete sportskih manifestacija	Broj novih sportskih događanja organiziranih van turističke sezone					
Jačanje ljudskih kapaciteta u turizmu	Broj edukacija Broj polaznika edukacija					
Jačanje kapaciteta turističke zajednice	Broj edukacija					
Valorizacija kulturnih resursa	Broj kulturnih dobara u bazi turističkih resursa					
Povećanje vidljivosti turističkih proizvoda iz sektora kulture	Broj provedenih marketinških kampanja Broj označenih kulturnih dobara Broj lokacija na kartografskom prikazu					
Unaprjeđenje koordinacije i komunikacije između općine, Turističke zajednice Općine Bol i nositelja uslužnih djelatnosti	Broj održanih radnih sastanaka					
Osnivanje udruge ugostitelja	Broj novih i aktivnih udruga					
Standardizacija uvjeta za pružanje usluga na ključnim lokacijama	Broj donesenih dokumenata (pravilnika, smjernica, uputa)					
Standardizacija pružanja prijevoznih usluga	Broj donesenih dokumenata od strane regulatornog tijela					
Uvođenje dodatnih regulacija prometovanja na šetnici	Broj donesenih dokumenata od strane regulatornog tijela Broj izdanih kazni za prometovanje motornim vozilima					
Planiranje i realizacija tematiziranih plaža	Broj uređenih plaža za pse Broj označenih tematiziranih plaža na informativnim mapama					
Regulacija pružanja usluge najma ležaljki	Broj donesenih dokumenata					
Standardizacija uvjeta za pružanje usluga na Bolskim litnjim večerima	Izrađen i usvojen novi pravilnik					
Izrada promotivnih materijala	Broj distribuiranih tiskanih brošura Broj preuzimanja digitalnih brošura					
Jačanje sustava nadzora i kontrole	Broj provedenih analiza Broj provedenih edukacija					

PRIJEDLOG	INDIKATORI PROVEDBE	2023	2024	2025	2026	2027
	Broj uvedenih tehnoloških rješenja					
Unaprjeđenje pristupačnosti sadržaja osobama slabije pokretljivosti	Broj sadržaja dostupnih osobama slabije pokretljivosti					
Unaprjeđenje posjetiteljske infrastrukture	Broj stvorenih dodatnih usluga					
Uvođenje sustava regulacije prometa za dostavna vozila	Broj donesenih odluka kojima se regulira					
Podizanje kvalitete i opsega sadržaja na plažama	Broj novo postavljenih tuševa i sanitarnih čvorova					
Razvoj nove turističke ponude u kulturi	Broj novih turističkih proizvoda temeljenih na kulturnim resursima Broj kulturnih manifestacija Broj kinoprojekcija Broj glazbenih nastupa					
Uređenje biciklističkih staza i pripadajuće infrastrukture	Duljina izgrađenih i/ili uređenih biciklističkih staza					
Revitalizacija, sanacija, rekonstrukcija javnih prostora i objekata	Broj obnovljenih objekata					
Poboljšanje pristupa temeljnim uslugama za lokalno stanovništvo, radnike i turiste	Broj infrastrukturnih ulaganja Broj uvedenih digitalnih rješenja Broj aktivnih policijskih službenika					
Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom	Broj donesenih odluka Broj unaprijeđenih sustava Broj programa edukacije i informiranja o održivom gospodarenju otpadom Količina odvojeno prikupljenog otpada					
Unaprijediti ponudu sportskih događaja za djecu	Broj novih sportskih sadržaja za djecu					
Izmjena prostorno - planske dokumentacije	Broj donesenih prostorno - planskih dokumenata					
Unaprjeđenje unutarotočne i međuotočne povezanosti Bola	Broj novih brodskih linija Broj novih autobusnih linija					
Reguliranje manifestacija nautičkog turizma	Broj izmijenjenih ugovora Broj donesenih pravilnika					
Osiguranje sigurne i funkcionalne pomorske infrastrukture	Broj novo izgrađenih vezova Broj novih sustava za rezervaciju vezova					
Stimuliranje cjelogodišnjeg rada uslužnih djelatnosti	Broj objekata koji su uveli cjelogodišnje poslovanje					
Poboljšanje gastronomske ponude u	Broj organiziranih aktivnosti					

PRIJEDLOG	INDIKATORI PROVEDBE	2023	2024	2025	2026	2027
pred i posezoni	posvećenih gastronomiji izvan turističke sezone.					
Digitalizacija turističke ponude	Broj digitaliziranih rješenja (mapa, aplikacija, web stranica...)					
Uvođenje sustava kontrole kvalitete usluge	Broj provedenih kontrola kvalitete					
Smanjenje opterećenja plaže Zlatni rat	Implementiran sustav kontrole broja posjetitelja					
Unaprjeđenje parkirališnu infrastrukturu	Broj novih parkirnih mjesta					
Hortikulturno i urbanistički obnoviti mediteranski ugođaj mjesta	Broj donesenih dokumenata Broj stvorenih javnih prostora					
Podizanje razine zaštite okoliša	Broj provedenih aktivnosti podizanja razine zaštite okoliša					
Uspostavljanje novih društveno - kulturnih javnih prostora i objekata	Broj kreiranih javnih prostora					
Unaprjeđenje cestovne infrastrukture	Broj rekonstruiranih prometnica					
Izmještanje katamaranskog pristaništa	Broj realiziranih projekata premještanja lokacija za privezivanje brodova i katamarana					
Izmještanje benzinske postaje	Broj provedenih projekata izmještanja benzinske postaje					
Izgradnja multifunkcionalne sportske dvorane sa pripadajućim vanjskim sadržajima	Broj izgrađenih sportskih objekata					

3.3. Godišnji plan rada Turističke zajednice Općine Bol

S obzirom da se ovim dokumentom primarno fokusiramo na aktivnosti koje može poduzeti Turistička zajednica Općine Bol kako bi unaprijedila stanje razvoja turizma na području općine Bol, u nastavku donosimo pregled prijedloga s detaljnije razrađenim aktivnostima koje je potrebno poduzeti, u definiranom vremenskom okviru. Koristeći se ovim podacima, Turistička zajednica Općine Bol može planirati godišnje planove rada i tako lakše implementirati predložene aktivnosti.

Tablica 9 | Petogodišnji plan rada TZO Bol

RB	PRIJEDLOG	INDIKATORI PROVEDBE	POPIS AKTIVNOSTI	2023	2024	2025	2026	2027	RB ¹
1	Povećati kvantitetu i kvalitetu sportskih manifestacija	Broj novih sportskih događanja organiziranih van turističke sezone	<ul style="list-style-type: none"> × Održati sastanak sa sportskim dionicima s područja općine Bol × Uspostaviti kontakte sa sportskim dionicima organizatorima manifestacija čije održavanje je poželjno u Bolu 						30
2	Jačanje ljudskih kapaciteta u turizmu	Broj edukacija Broj polaznika edukacija	<ul style="list-style-type: none"> × Istražiti potrebu za edukacijama (anketnim ispitivanjem) × Pripremiti plan održavanja edukacija × Ugovoriti predavače × Promovirati edukacije × Održati edukacije, primjerice o različitim oblicima turizma (poput gastronomskog turizma, ruralnog turizma itd.), marketingu i sličnim temama. × Istražiti zadovoljstvo održanim edukacijama × Revidirati plan edukacija za svaku narednu godinu 						38

¹ Redni broj sukladno akcijskom planu.

RB	PRIJEDLOG	INDIKATORI PROVEDBE	POPIS AKTIVNOSTI	2023	2024	2025	2026	2027	RB ¹
3	Jačanje kapaciteta turističke zajednice	Broj edukacija	<ul style="list-style-type: none"> × Istražiti potrebu za edukacijama × Pripremiti plan održavanja edukacija × Ugovoriti predavače × Održati edukacije × Ocijeniti stečena znanja i posebno primjenu istih u radu Turističke zajednice Općine Bol 						39
4	Valorizacija kulturnih resursa	Broj kulturnih dobara u bazi turističkih resursa	<ul style="list-style-type: none"> × Izraditi bazu kulturnih resursa koje je moguće koristiti za osmišljavanje novih turističkih sadržaja × Izraditi katalog kulturnih dobara × Osmisliti marketinšku kampanju za promociju kulturnih dobara × Pripremiti sadržaj za promociju kulturnih dobara 						27
5	Povećanje vidljivosti turističkih proizvoda iz sektora kulture	Broj provedenih marketinških kampanja Broj označenih kulturnih dobara Broj lokacija na kartografskom prikazu	<ul style="list-style-type: none"> × Izraditi bazu turističkih resursa s pripadajućim opisima na najmanje dva jezika kako bi se koristila u promociji destinacije. × Stvoriti kartografski prikaz prostorne lokacije najvažnijih turističkih resursa. × Temeljem već izrađenog popisa kulturnih dobara, definirati lokacije za postavljanje signalizacije × Definirati uvjete za signalizaciju - uskladiti s ambijentom, vizualnim identitetom destinacije, samim kulturnim dobrom × Označiti glavne atrakcije interpretacijskim panoima 						29
6	Unaprjeđenje koordinacije i komunikacije između općine, Turističke zajednice Općine Bol i nositelja uslužnih djelatnosti	Broj održanih radnih sastanaka	<ul style="list-style-type: none"> × Uspostaviti raspored redovitih sastanaka svih ključnih dionika × Definirati prioritete rada i sukladno njima planirati godišnje planove rada 						43
7	Osnivanje udruge ugostitelja	Broj novih i aktivnih udruga	<ul style="list-style-type: none"> × Pripremiti dokumentaciju za pokretanje 						37

RB	PRIJEDLOG	INDIKATORI PROVEDBE	POPIS AKTIVNOSTI	2023	2024	2025	2026	2027	RB ¹
			postupka osnivanja udruge × Koordinirati ugostitelje u procesu udruživanja × Pratiti i pružati podršku radu novoosnovane udruge kroz sufinanciranje aktivnosti udruge i medijsku promociju						
8	Podizanje razine kvalitete privatnog smještaja	Broj provedenih edukacija Broj izdanih smjernica/preporuka Broj objekata s promijenjenom kategorizacijom	× Provesti edukaciju za nove pružatelje usluga smještaja × Provesti kampanju informiranja iznajmljivača o povećanju kvalitete smještaja × Osmisliti sustav kontrole povećanja kvalitete smještajnog kapaciteta na području općine Bol × Provedba email kampanje usmjerene na iznajmljivače s ciljem edukacije o podizanju kvalitete smještajnih kapaciteta						10
9	Standardizacija uvjeta za pružanje usluga na ključnim lokacijama	Broj donesenih dokumenata (pravilnika, smjernica, uputa)	× Definirati ključne lokacije × Definirati uvjete za pružanje usluga na ključnim lokacijama × Usuglasiti uvjete s relevantnim dionicima × Izraditi i usvojiti pravilnik, smjernice ili upute × Kontrolirati primjenu uvjeta						1
10	Planiranje i realizacija tematiziranih plaža	Broj uređenih plaža za pse Broj označenih tematiziranih plaža na informativnim mapama	× Definirati lokacije za uređenje tematskih plaža × Pripremiti materijale za označavanje plaža × Provedba marketinške kampanje usmjerene na informiranje posjetitelja o tematskim plažama × Pripremiti smjernice za redefiniranje načina upravljanja plažom Zlatni rat × Odraditi sastanke s nadležnim tijelima radi usaglašavanja smjernica						23
11	Regulacija pružanja usluge najma ležaljki	Broj donesenih dokumenata	× Izraditi smjernice za pružanje usluga najma ležaljke × Usvojiti smjernice						24

RB	PRIJEDLOG	INDIKATORI PROVEDBE	POPIS AKTIVNOSTI	2023	2024	2025	2026	2027	RB ¹
			<ul style="list-style-type: none"> × Pojasniti javnosti primjenu smjernica × Kontrolirati primjenu smjernica 						
12	Standardizacija uvjeta za pružanje usluga na Bolskim litnjim večerima	Izrađen i usvojen novi pravilnik	<ul style="list-style-type: none"> × Usuglasiti uvjete za održavanje ribarskih večeri s lokalnim ugostiteljima × Koordinirati izradu pravilnika o održavanju ribarskih fešti × Usvojiti novi pravilnik × Kontrolirati primjenu novog pravilnika × Mjeriti zadovoljstvo posjetitelja i lokalne zajednice manifestacijom 						34
13	Izrada promotivnih materijala	Broj distribuiranih tiskanih brošura Broj preuzimanja digitalnih brošura	<ul style="list-style-type: none"> × Postaviti znakove i informacije o poštivanju kulture i života domicilnog stanovništva × Pripremiti sadržaj za izradu promotivnih materijala × Prevesti sadržaj na najmanje dva jezika × Dizajn promotivnih materijala × Distribucija promotivnih materijala × Provedba digitalne kampanje temeljem prikupljenih i obrađenih materijala × Planirati financiranje putem dostupnih natječaja 						42
14	Unaprjeđenje pristupačnosti sadržaja osobama slabije pokretljivosti	Broj sadržaja dostupnih osobama slabije pokretljivosti	<ul style="list-style-type: none"> × Izvršiti procjenu i identificirati područja koja zahtijevaju poboljšanje × Planirati provoditi projekte prilagodbe javnih ustanova i plaža osobama teže pokretljivosti × Planirati financiranje putem dostupnih natječaja 						11
15	Unaprjeđenje posjetiteljske infrastrukture	Broj stvorenih dodatnih usluga	<ul style="list-style-type: none"> × Identificirati pogodnu lokaciju za spremište prtljage × Osigurati potrebnu infrastrukturu za spremište prtljage × Planirati komplementarne djelatnosti 						7
16	Podizanje kvalitete i opsega	Broj novo postavljenih tuševa i	<ul style="list-style-type: none"> × Detektirati lokacije na plažama za postavljanje 						25

RB	PRIJEDLOG	INDIKATORI PROVEDBE	POPIS AKTIVNOSTI	2023	2024	2025	2026	2027	RB ¹
	sadržaja na plažama	sanitarnih čvorova	<p>novе kupališne infrastrukture (tuševi, kabine za presvlačenje)</p> <ul style="list-style-type: none"> × Pripremiti dizajn za opremu kabina za presvlačenje × Naručiti novu kupališnu infrastrukturu × Planirati financiranje putem dostupnih natječaja 						
17	Razvoj nove turističke ponude u kulturi	<p>Broj novih turističkih proizvoda temeljenih na kulturnim resursima</p> <p>Broj kulturnih manifestacija</p> <p>Broj kinoprojekcija</p> <p>Broj glazbenih nastupa</p>	<ul style="list-style-type: none"> × Održati sastanak sa kulturnim dionicima s područja općine Bol × Koordinirati godišnje planove rada sa Centrom za kulturu Bol × Revidirati postojeći glazbeni program - financijski, po kvaliteti, kvantiteti i povratnim informacijama publike × Definirati glazbeni program tijekom cijele godine × Izraditi popis prijedloga kulturnih manifestacija × Organizirati nova kulturna događanja × Organizirati sastanke s ključnim dionicima radi pripreme novih projekata u području kulturnog turizma × Ugovoriti izradu kartografskog prikaza kulturnih sadržaja × Osmisliti i provesti marketinšku kampanju s ciljem povećanja vidljivosti kulturnih sadržaja × Planirati financiranje putem dostupnih natječaja 						28
18	Uređenje biciklističkih staza i pripadajuće infrastrukture	Duljina izgrađenih i/ili uređenih biciklističkih staza	<ul style="list-style-type: none"> × Održati sastanke s ključnim dionicima × Definirati lokacije uređenja postojećih ili novih ruta biciklističkih staza × Ugovoriti uređenje novih ili postojećih staza × Planirati financiranje putem dostupnih natječaja 						33
19	Poboljšanje pristupa temeljnim uslugama za lokalno stanovništvo, radnike i turiste	<p>Broj infrastrukturnih ulaganja</p> <p>Broj uvedenih digitalnih rješenja</p> <p>Broj aktivnih policijskih</p>	<ul style="list-style-type: none"> × Održati sastanke s predstavnicima zdravstvenih usluga na području Bola i otoka Brača 						19

RB	PRIJEDLOG	INDIKATORI PROVEDBE	POPIS AKTIVNOSTI	2023	2024	2025	2026	2027	RB ¹
		službenika	<ul style="list-style-type: none"> × Definirati ključne probleme u pružanju zdravstvenih usluga × Dogovoriti privremena i trajna rješenja detektiranih problema 						
20	Unaprijediti ponudu sportskih događaja za djecu	Broj novih sportskih sadržaja za djecu	<ul style="list-style-type: none"> × Revidirati dosadašnja sportska događanja za djecu × Uspostaviti kontakte s pružateljima usluga × Definirati cjelogodišnji plan provedbe aktivnosti namijenjenih djeci × Planirati financiranje putem dostupnih natječaja 						31
21	Unaprjeđenje unutarotočne i međuotočne povezanosti Bola	Broj novih brodskih linija Broj novih autobusnih linija	<ul style="list-style-type: none"> × Organizirati sastanke s jedinicama lokalne samouprave otoka Brača radi definiranja zajedničkog nastupa prema prijevoznicima × Definirati prijedloge plana prijevoza za svakog prijevoznika posebno × Organizirati sastanke s pružateljima usluga prijevoza radi usuglašavanja uspostave novih prijevoznih linija 						13
22	Reguliranje manifestacija nautičkog turizma	Broj izmijenjenih ugovora Broj donesenih pravilnika	<ul style="list-style-type: none"> × Revidirati postojeće ugovore koji se odnose na manifestacije nautičkog turizma s ciljem detektiranja problematičnih točki i prostora za napredak × Izraditi pravilnik za održavanje nautičkih manifestacija × Provesti javno savjetovanje o pravilniku × Usvojiti i primijeniti pravilnik × Kontrolirati primjenu pravilnika 						21
23	Stimuliranje cjelogodišnjeg rada uslužnih djelatnosti	Broj objekata koji su uveli cjelogodišnje poslovanje	<ul style="list-style-type: none"> × Osmisliti paket poticajnih mjera za produljenje rada objekata od značaja za turizam van turističke sezone × Dostaviti prijedloge općini Bol radi pripreme paketa mjera koje su u nadležnosti jedinice 						35

RB	PRIJEDLOG	INDIKATORI PROVEDBE	POPIS AKTIVNOSTI	2023	2024	2025	2026	2027	RB ¹
			<ul style="list-style-type: none"> lokalne samouprave × Osmisliti i provesti marketinšku kampanju o poticajnim mjerama × Organizirati sastanke s ključnim dionicima radi prijenosa informacija o ciljevima ovih mjera 						
24	Poboljšanje gastronomske ponude u pred i posezoni	Broj organiziranih aktivnosti posvećenih gastronomiji izvan turističke sezone.	<ul style="list-style-type: none"> × Surađivati s udrugom ugostitelja pri planiranju i organizaciji gastronomskih manifestacija × Definirati termine vansezonskih događanja × Osmisliti i provesti pojedinačne marketinške aktivnosti za svaku manifestaciju posebno × Planirati financiranje putem dostupnih natječaja 						36
25	Digitalizacija turističke ponude	Broj digitaliziranih rješenja (mapa, aplikacija, web stranica...)	<ul style="list-style-type: none"> × Temeljem već izrađenog popisa turističke ponude općine Bol, kreirati proširiv sustav u kojem će se nalaziti područja interesa, informacije o događanjima, infrastrukturi, prijevozu, povijesti. × Omogućiti pristup turističkim sadržajima QR kodom ili sličnom tehnologijom × Implementirati chatbot na internet stranicu turističke zajednice 						41
27	Uvođenje sustava kontrole kvalitete usluge	Broj provedenih kontrola kvalitete	<ul style="list-style-type: none"> × Angažirati vanjsku tvrtku za provedbu aktivnosti tajnog kupca × Definirati kriterije ocjenjivanja kvalitete različitih turističkih subjekata × Definirati načine nagrađivanja subjekata koji se pokažu najkvalitetnijim u postupku kontrole kvalitete 						40
28	Smanjenje opterećenja plaže Zlatni rat	Implementiran sustav kontrole broja posjetitelja	<ul style="list-style-type: none"> × Istražiti mogućnosti ograničenja broja posjetitelja na plažama × Uspostaviti sustav rezervacija odnosno prodaje ulaznica za posjetitelje koji pristižu izletničkim brodovima 						26

RB	PRIJEDLOG	INDIKATORI PROVEDBE	POPIS AKTIVNOSTI	2023	2024	2025	2026	2027	RB ¹
			× Pratiti sustav kontrole i po potrebi prilagoditi						
29	Uspostavljanje novih društveno - kulturnih javnih prostora i objekata	Broj kreiranih javnih prostora	<ul style="list-style-type: none"> × Istražiti imovinsko pravne odnose vezane uz društveno - kulturne javne prostore i objekte × Angažirati stručnjake za pripremu projekata revitalizacije navedenih prostora × Planirati financiranje putem dostupnih natječaja × Renovirati Teatrin × Renovirati Centar za kulturu × Renovirati kino 						4

4 | ZAKLJUČAK

Bol je svjetski poznata destinacija - prepoznatljiva i primamljiva ponajviše zbog svoje u svijetu jedinstvene plaže. Nažalost, ovako počinje i završava jako mnogo procesa planiranja razvoja, kod različitih turističkih dionika koji svoje usluge pružaju na području općine Bol. Bol je već poznat, turisti već dolaze, nije potrebno dodatno ulaganje, nije potrebno mijenjati ono što već funkcionira. A funkcionira li zaista? I s kojim posljedicama?

S tim pitanjima pristupili smo cjelokupnoj analizi turističkog razvoja na području općine Bol. U prvom dokumentu, analizirali smo općenite podatke koji ne oslikavaju nužno realnu sliku stanja. U ovom dokumentu, saželi smo promišljanja lokalnih turističkih dionika, ali i javnosti o tom istom stanju. Samo kombinacija ove dvije analize može dati dublji uvid u temu, a onda i pružiti okvir za bilo kakvo buduće planiranje.

Izmjenom u vodstvu turističke zajednice, već su pokrenute značajne promjene u tom procesu planiranja. Zanemarujući, samo privremeno, za potrebe objektivnosti ovog dokumenta, pokrenute sudske procese koji dodatno otežavaju rad turističke zajednice, važno je uočiti da je zadatak postavljen pred novoizabranog direktora Turističke zajednice Općine Bol ionako već ozbiljan: kako unaprijediti rad turističke zajednice, kako uspostaviti kvalitetnu suradnju među različitim turističkim dionicima, s različitim ciljevima u poslovanju, a istovremeno raditi na promjeni cjelokupne marketinške pozicije destinacije?

Jer, korijen svih nadolazećih promjena, koje predviđamo ovim dokumentom, jest temeljno razumijevanje da je uspješan (a pod tim mislimo primarno na održiv) turistički razvoj onaj u kojem je turista zapravo - manje. Netrpeljivost prema svakom prigovoru vezanom uz period intenzivnijih turističkih kretanja, koja se najjednostavnije sažima u izjavi *“najbolje da vam samo pošalju pare”* opravdana je jedino ako dolazi od onih koji nikad nisu morali živjeti s masovnim turizmom. Jer, tko god živi u destinacijama pojačane turističke aktivnosti zna da je njegova kvaliteta života bitno smanjena upravo onda kad je turistima bitno povećana.

S tim znanjima pristupili smo izradi akcijskog plana razvoja turizma u općini Bol. Čitav je niz aktivnosti koje smo, tijekom suradnje s Turističkom zajednicom Općine Bol, poduzeli kako bismo bolje razumjeli okolnosti razvoja, a koje nisu prethodno spomenute ni u ovom ni u drugim dokumentima, ali važne su za svaku buduću aktivnost. Primjerice, bilo je potrebno iščitati niz postojeće dokumentacije, o ugovorenim poslovima, analizirati do sada odrađene aktivnosti, planske i druge dokumente, upoznati tim turističke zajednice. U tom smo procesu utvrdili čitav niz nepravilnosti o kojima smo izvjestili turističku zajednicu, a u pojedinim situacijama i druga nadležna tijela, s istim ciljem s kojim i pišemo ove redove - rješavanja postojećih problema i izbjegavanja budućih. Iz tog razloga, očekivanja pojedinih čitatelja, od ovog dokumenta, možda nisu zadovoljena. Možda su očekivali grandiozniji i opsežniji dokument koji će iz temelja promijeniti 100 godina turističkog razvoja općine Bol. Mi pak, temeljem višegodišnjeg iskustva na pripremi i implementaciji strateških i razvojnih dokumenata, znamo da je takvo nešto moguće napraviti samo ukoliko se temeljito promijene uvjeti koji su doveli do stanja kojim nismo zadovoljni (a da nismo zadovoljni potvrđuju provedena istraživanja i fokus grupe). Stoga, promjene koje su već pokrenute, premda manje vidljive, temeljito mijenjaju osnovu

funkcioniranja turističke zajednice, pretvarajući je u funkcionirajući organizam, sposoban prilagoditi se, učiti, rasti, i financijski racionalno upravljati sredstvima, s opipljivim i dugoročnijim rezultatima. Put do toga satkan je od niza koraka, pa neka ovaj akcijski plan bude prvi konkretan korak, ali u pravom smjeru.

5 | PRILOZI

5.1. Popis tablica

Tablica 1 Metodologija rada	4
Tablica 2 Ocjena elemenata turističkog razvoja općine Bol	8
Tablica 3 Ocjena važnosti specifičnih oblika turizma	9
Tablica 4 U čemu TZO Bol može pomoći kako bi se turizam u Bolu razvijao kvalitetnije?	10
Tablica 5 Akcijski plan unapređenja turizma na području općine Bol	19
Tablica 6 Popis kratica	34
Tablica 7 Popis potencijalnih izvora financiranja	35
Tablica 8 Kronologija aktivnosti provedbe Akcijskog plana turističkog razvoja općine Bol	38
Tablica 9 Petogodišnji plan rada TZO Bol	41

5.2. Popis grafikona

Grafikon 1 Opća ocjena razvoja turizma u općini Bol	7
---	----------

5.3. Anketni upitnik #1

ANKETA O STANJU RAZVOJA TURIZMA U OPĆINI BOL

Poduzetnički centar Aktiva u suradnji s Turističkom zajednicom Općine Bol provodi dubinsku analizu stanja razvoja turizma na području općine Bol s ciljem izrade akcijskog plana budućeg razvoja turizma na ovom području. **Ovim putem Vas molimo za suradnju u istraživanju stanja i smjera razvoja turizma općine Bol.** Sudjelovanje u istraživanju je anonimno i služi isključivo za analizu potreba i stavova lokalne zajednice i turističkih dionika o stanju i mogućnostima razvoja turizma na području općine Bol. Unaprijed Vam hvala na suradnji!

Što mislite o trenutnom stanju turizma u općini Bol?

1 – jako loše, 5 – izvrsno

1 2 3 4 5

Koliko ste zadovoljni sljedećim karakteristikama?

1 (iznimno sam nezadovoljan/a) - 5 (iznimno sam zadovoljan/a)

	1	2	3	4	5
Dostupnost turističkih informacija prije dolaska u destinaciju					
Turistička signalizacija u destinaciji					
Prometna dostupnost					
Trenutna turistička ponuda					
Prilagođenost turističke ponude turistima (npr, jezik, brošure...)					
Broj plaža					
Tematske plaže					
Kulturni sadržaj					
Sportski sadržaj					
Ponuda izleta					
Kvaliteta gostiju					
Broj manifestacija					
Kvaliteta manifestacija					
Broj i kvaliteta stručnog turističkog kadra					
Ponuda turističkog sadržaja u pred i post sezoni					
Ponuda kvalitetnih suvenira					
Dostupnost domaćih proizvoda					
Kvaliteta ugostiteljske ponude					
Zastupljenost autohtonih specijaliteta u restoranima					

Imate li Vi osobno koristi od turizma u općini Bol?

DA

NE

Koje usluge u turizmu pružate?

Ukoliko je odgovor na prethodno pitanje DA, molimo da ovdje označite koje usluge pružate. Ukoliko je odgovor NE, molimo da preskočite ovo pitanje.

☐	Iznajmljivanje smještaja
☐	Iznajmljivanje vozila i plovila
☐	Ugostiteljske usluge
☐	Sportske usluge
☐	Kulturne usluge
☐	Usluge njege i održavanja tijela i zdravlja
☐	Ostalo (molimo upišite):

Ukoliko se bavite turizmom, označite prosječno trajanje poslovanja vašeg objekta:

☐	1-3 mjeseca godišnje
☐	4-6 mjeseca godišnje
☐	7-9 mjeseca godišnje
☐	Cjelogodišnje poslovanje

Koju bi vrstu turizma trebalo razvijati u općini Bol?

Poredajte od 1 do 7 gdje je 1- najvažnija, a 7 – najmanje važna

	1	2	3	4	5	6	7
Eko turizam							
Nautički turizam							
Avanturistički turizam							
Gastro turizam							
Ruralni turizam							
Kulturni turizam							
Obiteljski turizam							
Zdravstveni turizam							

U čemu TZO Bol može pomoći kako bi se turizam u Bolu razvijao kvalitetnije?

Molimo označite sve što smatrate relevantnim.

☐	U povezivanju dionika turističke ponude
☐	U podizanju kvalitete usluge i proizvoda
☐	U implementaciji lokalnih proizvoda u turizam
☐	U umrežavanju s drugim turističkim zajednicama
☐	Donošenjem standarda, da možemo raditi po sličnim pravilima
☐	Edukacijama o potrebnim znanjima da povećamo konkurentnost
☐	Da osvijestimo naše mogućnosti i pokrenemo pozitivne promjene
☐	Nije nam potrebno ništa od navedenog
☐	Ostalo (<i>molimo upišite</i>):

VAŠI PRIJEDLOZI ZA RAZVOJ TURIZMA U OPĆINI BOL

Što je potrebno napraviti/popraviti/unaprijediti u kontekstu turizma u Općini Bol?

Molimo da odgovor formulirate jasno i sažeto. Npr. Postavljanje tuševa na plažu XY; Rješavanje problema parkiranja na lokaciji XY, itd. U nastavku je ponuđen prostor za jedan konkretan prijedlog, a ukoliko vam je potrebno više prostora, upišite svoj mail pa ćemo Vas kontaktirati!

PRIJEDLOG

Upišite svoju email adresu ukoliko želite dostaviti još prijedloga za unapređenje turizma u općini Bol.

Ukoliko ne želite da vas kontaktiramo zbog dodatnih prijedloga, preskočite ovo pitanje.

SUDJELOVANJE U FOKUS GRUPAMA

U narednih mjesec dana, organizirat ćemo niz tematskih fokus grupa na kojima ćemo detaljno raspravljati o svakom području ključnom za razvoj turizma u općini Bol. Ukoliko želite sudjelovati na nekim od dolje navedenih fokus grupa, molimo da ih označite.

Želim sudjelovati na sljedećim fokus grupama:

Ukoliko ne želite sudjelovati u fokus grupama, preskočite ovo pitanje

☐	Privatni iznajmljivači, kampovi i turističke agencije
☐	Mali i veliki hotelijeri
☐	Ugostitelji
☐	Adventure usluge
☐	Prijevoznici
☐	Kulturni sektor
☐	OPGovci
☐	Trgovine
☐	Komunalne usluge
☐	Zdravstvena skrb

Upišite svoju email adresu kako bismo Vas mogli obavijestiti o terminu održavanja fokus grupa.

Ukoliko ne želite sudjelovati u fokus grupama, preskočite ovo pitanje.

VAŠI KOMENTARI

Ovdje slobodno upišite bilo kakav komentar, prijedlog, kritiku ili što god smatrate bitnim istaknuti u kontekstu procesa analize i planiranja razvoja turizma u općini Bol.

5.4. Anketni upitnik #2

ANKETA O BOLSKIM LITNJIM NOĆIMA

Poduzetnički centar Aktiva u suradnji s Turističkom zajednicom Općine Bol provodi dubinsku analizu stanja razvoja turizma na području općine Bol s ciljem izrade akcijskog plana budućeg razvoja turizma na ovom području.

Ovim putem Vas molimo za suradnju u istraživanju stavova lokalne zajednice i turističkih dionika o bolskim litnjim noćima. Sudjelovanje u istraživanju je anonimno. Unaprijed Vam hvala na suradnji!

Kako biste ocijenili Bolske litnje noći?

1 – jako loše, 5 – izvrsno

1 2 3 4 5

Koliko ste zadovoljni sljedećim karakteristikama?

1 (iznimno sam nezadovoljan/a) - 5 (iznimno sam zadovoljan/a)

	1	2	3	4	5
Opći dojam manifestacije					
Odabir glazbenih izvođača					
Gastronomska ponuda					
Raznolikost ponude					
Izgled i urednost štandova					
Omjer cijene i kvalitete					
Ljubaznost turističkih djelatnika					

VAŠI PRIJEDLOZI ZA UNAPREĐENJE MANIFESTACIJE "BOLSKE LITNJE NOĆI"

Molimo da odgovor formulirate jasno i sažeto.

Kako se može unaprijediti gastronomski aspekt manifestacije?

Kako se može unaprijediti glazbeni aspekt manifestacije?

Kako se može unaprijediti opći dojam manifestacije?

VAŠI KOMENTARI

Ovdje slobodno upišite bilo kakav komentar, prijedlog, kritiku ili što god smatrate bitnim istaknuti u kontekstu manifestacije Bolske litnje noći.

6 | REFERENCE

Poduzetnički centar Aktiva ima iskustvo izrade različitih vrsta razvojnih dokumenata, za općine, gradove, turističke zajednice u Dalmaciji. Članovi našeg tima imaju više od 15 godina iskustva u području financija i financijskog upravljanja, provedbi kvalitativnih i kvantitativnih istraživanja i analiza, izradi projektnih prijedloga i provedbi projekata, što omogućuje razumijevanje svakog dijela procesa razvoja turizma te produkciju kvalitetnog dokumenta koji neće tek zadovoljiti propisanu formu već će poslužiti kao alat za izradu i pripremu brojnih projektnih prijedloga za apliciranje na različite izvore financiranja.

6.1. Strateški dokumenti

Poduzetnički centar Aktiva izradio je i/ili sudjelovao u izradi sljedećih strateških dokumenata:

RB	USLUGA	VRSTA DOKUMENTA	NARUČITELJ
1	Provedbeni program Općine Selca 2022 - 2025	Provedbeni program	Općina Selca
2	Provedbeni program Općine Milna 2022 - 2025	Provedbeni program	Općina Milna
3	Provedbeni program Općine Postira 2022 - 2025	Provedbeni program	Općina Postira
4	Provedbeni program Općine Podgora 2022 - 2025	Provedbeni program	Općina Podgora
5	Izrada strategije razvoja općine Milna 2020 - 2025	Strategija općeg razvoja	Općina Milna
6	Izrada strategije razvoja općine Gradac 2019 - 2023	Strategija općeg razvoja	Općina Gradac
7	Izrada strategije razvoja općine Sutivan 2015 - 2020	Strategija općeg razvoja	Općina Sutivan
8	Izrada strategije razvoja općine Sutivan 2015 - 2020	Strategija općeg razvoja	Općina Sutivan
9	Strategija razvoja turizma Općine Selca 2017 – 2021	Strategija razvoja turizma	Turistička zajednica općine Selca
10	Strategija razvoja turizma Općine Sutivan 2015 – 2020	Strategija razvoja turizma	Općina Sutivan
11	Izrada strategije i APRC Općine Sutivan 2015 - 2016	Strategija razvoja cikloturizma	Turistička zajednica općine Sutivan
12	Izrada plana upravljanja kulturnom baštinom grada Drniša	Plan upravljanja kulturnom baštinom	Grad Drniš
13	Izrada plana upravljanja kulturnom baštinom u sklopu integriranog programa "Selca - kulturno srce Brača", KK.06.1.1.0027	Plan upravljanja kulturnom baštinom	Općina Selca
14	Izrada plana upravljanja kulturnom baštinom u sklopu integriranog programa "SUTIVAN – prijateljima vrata otvorena", KK.06.1.1.01.0023"	Plan upravljanja kulturnom baštinom	Općina Sutivan
15	Izrada plana upravljanja kulturnom baštinom u sklopu programa "HVAR- tvrđava kulture", K.K.06.1.1.01.0019	Plan upravljanja kulturnom baštinom	Grad Hvar
16	Komunikacijska strategija za integrirani program „Selca –Kulturno srce Brača“	Komunikacijska strategija	Općina Selca
17	Komunikacijska strategija za integrirani program „SUTIVAN –Prijateljima vrata otvorena“	Komunikacijska strategija	Općina Sutivan
18	Komunikacijska strategija za integriran projekt "Revitalizacija	Komunikacijska	Grad Supetar

	kulturno povijesne cjeline Škrip"	Strategija	
19	Komunikacijska strategija plana gospodarenja otpadom za područje otoka Brača	Komunikacijska Strategija	Grad Supetar

6.2. Projekti

A | Ruralne mjere | Aplicirali smo brojne projekte na različite natječaje i mjere ruralnog razvoja, za preko 20 klijenata. Uspješno surađujemo i s malim OPG-ovima, ali i zadrugama te velikim proizvođačkim organizacijama i tvrtkama. Ovo su samo neki od naših zadovoljnih klijenata:

ZADRUGA SELČANKA | GRIKULA | OPG JOŠKO VEŽA | OPG BORIS DIVJAK | OPG BOŽO-ANKA SINČIĆ | OPG FRANO ANIBALOVIĆ | OPG JURAJ ANIBALOVIĆ | OPG JANKOVIĆ JAKOV | OPG MILIVOJ DUJMOVIĆ | OPG IVO PETRIĆ | OPG BARTUL LUKŠIĆ | OPG VANJA RAKELA | OPG VLADO MATULIĆ | OPG JURAJ LUKŠIĆ | OPG ANTE MIHAIĆ | OPG GORDANA ŠESNIĆ | OPG STJEPAN ETEROVIĆ GRIKULA

B | Jedinice lokalne samouprave | Uspješno surađujemo s jedinicama lokalne samouprave različite veličine, od malih općina do većih gradova. Do sada smo izrađivali analize, projektne prijedloge, strateške dokumente i drugo, za sljedeće općine i gradove:

OPĆINA SUTIVAN | OPĆINA MILNA | GRAD SUPETAR | OPĆINA GRADAC | OPĆINA SELCA | GRAD HVAR | GRAD DRNIŠ | GRAD TRILJ | OPĆINA BOL | OPĆINA PUČIŠĆA | OPĆINA PODGORA | OPĆINA POSTIRA

C | Istaknuti projekti | Poduzetnički centar Aktiva uspješno je pripremio i osigurao financiranje ukupno 56 projekata, vrijednosti preko 33 milijuna kuna, sufinanciranih iz različitih regionalnih, nacionalnih i/ili međunarodnih izvora. Ovdje ističemo neke od odobrenih projekata.

PROJEKT	NOSITELJ PROJEKTA	VRIJEDNOST
Selca - kulturno srce Brača	Općina Selca	2.734.225,00 HRK
Sutivan - prijateljska vrata otvorena	Općina Sutivan	3.337.211,40 HRK
Izgradnja dječjeg vrtića i jaslica u Trilju	Grad Trilj	9.181.250,00 HRK
Dječji vrtić Sutivan	Općina Sutivan	9.090.000,00 HRK
Zeleni Brač	Grad Supetar	200.000,00 HRK
Zeleni Brač - edukacijom do održivog gospodarenja otpadom na Braču	Grad Supetar	254.566,50 HRK
Kušaona Grikula	Grikula d.o.o.	281.222,76 HRK
Unaprjeđenje usluga za djecu u sustavu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u Općini Selca	Općina Selca	1.483.887,53 HRK
Rekonstrukcija – dogradnja mrtvačnice uz zgradu crkve Gospe Žalosne	Općina Milna	698.606,25 HRK
Zaželi - program zapošljavanja žena u Općini Selca	Općina Selca	927.390,00 HRK
Zaželi - program zapošljavanja žena u Općini Pučišća	Općina Pučišća	443.115,00 HRK
Zaželi - program zapošljavanja žena u Općini Selca 2	Općina Selca	493.650,00 HRK
Interpretacijski centar maritimne povijesti Milne	Općina Milna	4.104.266,98 HRK
Poboljšanje uvjeta korištenja dječjeg vrtića uređenjem pripadajućeg dječjeg igrališta	Općina Bol	1.564.587,50 HRK
Povećanje kapaciteta dječjeg vrtića Morski konjić	Općina Podgora	720.000,00 HRK
Nabava komunalne opreme za gospodarenje otpadom	Komunalno društvo Meštralun d.o.o.	304.375,00 HRK

SYMBOLTM
OF THE ADRIATIC.
BOL TOURIST BOARD